

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: הרב משה גורן
Dr. MARTON ERNO

מחיר: 1.50 ₪
הוצאה לאור: משרד הביטחון והרווחה
כתובת: תל אביב, רחוב הרצל 52
טלפקס: 3011

Kis kormánykoalíció lehetőségéről tárgyalnak

Még bizonytalan a mandátumok végleges elosztása — A pártvezetők nyilatkoznak a feltételekről

A Máárách vezetősége tegnap este tartotta első megbeszélését a választási eredményekről és az új kormány megalakításáról. Ennek az előzetes megbeszélésnek az alapján még nem várható hivatalos koalíciós tárgyalások megnyitása, de máris felmerült az a lehetőség, hogy koalíciós megalakításra kerüljön sor és nem újjak fel az eddig elfogott nemzeti kormányt.

Begin nyilatkozataira válaszul, tegnap Aha Even külügyminiszter azt mondta a Kolliszerdeli esti híradójában, hogy helyes a széleskörű koalíció megalakítása, de csak az eddigi megállapodás elvei szerint, amelyekre közzétették a részleteket, amelyek Izrael álláspontját a nép és a nemzetközi fórumok előtt eddig is feltüntették. Feltüntetett Jigál Alon helyettes miniszterelnök tegnap esti nyilatkozata az Egyesült Gyűjtőakció Angliából érkezett küldöttsége előtt, amelyben azt hangsúlyozta, hogy

Izraelnek legalább annyi joga van a Színájra, mint Egyiptomnak.

Golda Meír miniszterelnök, aki sürgősnek tartja az új kormány megalakítását, minden valószínűség szerint

a Független Liberális Párttal veszi fel az érintkezést, amelynek 4 mandátuma máris biztosítva a parlamentnél.

LIBÁNONI JAVASLAT

Szabad közlekedés a terroristáknak »meghatározott területeken«

Miközben Kairóban folynak a tárgyalások, a terroristák állandóan támadják a libáni hadsereg állásait — Nasszer fogadni akarja a libáni küldöttség tagjait — Jaszer Arafát támogatást kér az arab uralkodóktól Libanon ellen

Beirut (UPI, Reuter, IFF). — Miközben Emil Buszteni tábornok, a libáni hadsereg parancsnoka tárgyalást folytatja az egyiptomi Fatach kommandócsapatok szüntetését célzó izraeli határozat vezető stratégiai pontokat, hogy elűzzék onnan a libáni hadsereget. Sokszáz főnyi gerillaegység meglátogatja Rechia városát, amelyet rakétákkal, aknavetőkkel és géppuskával támadtak, a hadsereg egy részét tüzet követően visszaverte a támadást.

tosítva a parlamentnél többséget. Mose Kol, a párt vezetője máris kijelentette, hogy a kormánykoalícióban kíván maradni.

Rohan nem volt hajlandó esküdni tenni, hanem becsületesen kötelezte magát az igazmondásra, arra hivatkozva, hogy vallási meggyőződése tiltja az eskütételt. A védő a kihallgatás elején azt a kérdést tette fel Rohannak, hogy ő gyújtotta-e fel az El Aksza mecsetet.

Rohan igen, ez az igazság. Én gyújtottam a tűzet. Védő: Miért tette ezt?

Rohan: Be akartam bizonyítani a világnak, hogy Isten úgy akarja, én építem fel újra a Szentélyt, és ő Jeruzsálem és Júdeát királyává tesz engem.

Arra a kérdésre, mielőtt eredez a meggyőződése, Rohan elmondta, hogy látomásai voltak és hangokat hallott. Ez először 1965 márciusában történt, az ausztráliai Greenpool városában. — Akkor súlyos lelki depresszióba esve szedtem el a városka lakosai örülnek tekintetek. Felegesen nem akart velem élni és szülem sem kívánt velem kapcsolatot.

Rohan így folytatta: „Egyedül voltam a szobában, az ágyban fektüdtem, amikor a hangok hallottam.

A látomásnak három része volt. Az elsőben a hang ezt mondta: „Glóriának Sandra ajánlálk lenne lennie”. A második hang így szólt: „Holnap szüledet fogsz állni és ő fognak ismerni”. — A harmadik hang ezt mondta: „Holnap ne vigyél a darut” — ezután az egy félével emelkedtem. Ágyam sötét volt. Letérdeltem, tudtam mi történt velem. A fejemet tettem a kezem és ezt kiáltottam: Könyörölj rajtam Istenem! Amikor magamhoz tértem, megéreztem a történet jelentőségét. Mintha villanyáram járta volna át a testemet, magasztos érzés töltött el. Sirva fakadtam és ezt mondtam: Kösönöm neked Atyám.

A védő kérdéseire Rohan megmagyarázta, hogy Glória a felesége volt, aki 1963-ban vett el, de 1965-ben elhagyta őt, egy évvel később együtt. Glóriának már előzőleg egy törvénytelen lányja volt, akinek neve Sandra.

A védő további kérdésére. Rohan elmondta, hogy Greenpool körzeti felügyelője rábeszélte őt, térjen vissza eredeti lakóhelyére, de ő szelgelye magát, mert tudta, hogy elmebetegnek tekintik. Autójába ül és Sydneybe ment, ahol pillát vett, hogy ezekkel kövessék el öngyilkosságot. „Bevettem a tablettákat és az autó utközben felfordult.

annak ellenére, hogy a Máárách vezetői eddig annak fenntartása mellett nyilatkoztak.

Már az útszél elhangzott a Máárách vezetőségéből néhány válasszal Menachem Beginnek, a Gáchál vezetőjének arra a nyilatkozatára, hogy a széles körű koalíció felállításának előfeltételének meg kell állapodni közös kormányprogramról minden téren, ezenfelül pedig a frakciókban tényleges elleni szemlélet képviselését kell biztosítani.

A Gáchál, amely most valószínűleg 27 képviselével vonul be a Kneszetbe, eddig csak Begin és Szafir miniszterek képviselése a kormányban. Begin követése azt jelenti, hogy a Gá-

Nemsokkal ezután a kommandócsapatok utánpótlást kaptak és újabb rohamot indítottak a hadsereg állásai ellen, Ugyancsak folynak a harcok Staura falu közelében, ahol a libáni hadsereg ezúttal először ágyukat is bevetett. A libáni hadsereg szívéjébe megcáfolta a terroristák rádiójának azt a közleményt, hogy tüzcsinelti megállapodás jött volna létre a terroristákkal. A szöveg azt is mondotta, hogy a hadsereg csak önérvényesítés miatt nyitott, hogy visszaverte azokat a fegyvereseket, akik megkísérelték, hogy elfoglalják a hadsereg állásait.

Kairóban a libáni küldöttség „gyakorlatilag” minősített javaslatot tett a válság megoldására. Nem közölték ennek a tartalmát, de meg erősített hírek szerint Libanon hajlandó lesz szabad mozgási lehetőséget biztosítani a palesztinai terroristáknak Libanon déli részében, pontosan meghatározott területen belül. Kijelölték számukra az utakat, amelyekeken lehetővé válik szabad közlekedésük szíriai bázisok és a libáni támadási pontok között. A libáni menekült táborok lakói, akik önkéntesen jelentkeznek a kommandócsapatokba, kötelesek csatlakozni hozzájuk, de csak ezeken a területeken és nem közeledhetnek fegyveresen az ország más részében.

Jaszer Arafát táviratot küldött az arab uralkodóknak és elnökökhöz, amelyben beavatkozásukat kéri a libáni kormány ellen. Arafát azzal vádolja a libáni hadsereget, hogy minden rendelkezésére álló fegyvert használja és gyilkolja a kommandócsapatokat.

STEWART: ANGLIA MEG NEM SZÁLLITOTT CHIEFTAIN TANKOKAT LIBIÁNAK

Rövidesen megkezdődnek a tárgyalások az angol csapatok kivonásáról — Izrael sem kap Chieftain tankokat

London (Reuter). — Michael Stewart angol külügyminiszter kijelentette tegnap az alsóházban, hogy Anglia meg nem szállított Chieftain tankokat Libániának.

Stewart azzal kapcsolatban tette ezt a kijelentést, hogy Libia az angol csapatok gyors kivonását kéri az ottani angol bázisokról és tegnap az alsóházban emiatt interpellációt intézett hozzá. Stewart kijelentette, hogy az Anglia és Libia közötti tartós barátságot most még alapszik kell helyezni, mint eddig volt.

Anglia nem tud egyetérteni az arab államokkal, amelyek megtámadják a közvetlen tárgyalásokat Izraellel.

Az új izraeli kormányzat továbbra is békére kell törekedjen — mondotta.

Diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy Anglia hozzájárul a libáni kormány követeléséhez, amely szerint rövid időn belül tárgyalást kell kezdeni az angol csapatok kivonásáról.

London (Reuter, IFF). — Az angol kormány elhatározta, hogy nem teljesíti Izrael kérését 200 Chieftain tank leszállítására — közölte a Daily Mail. A tankok értéke 50 millió font sterling. Ez ültetőkész megművelésű földeket tartják, hogy elkerüljék a vihart, valamint az Izrael és Anglia közötti kapcsolatok komoly károsodását.

A lap úgy értesül, hogy Izrael meg akarta vásárolni az új, gyors angol tankokat, amelyeket 120 milliméteres ágyúkkal szerelték fel, de

az arab államok erős nyomására Michael Stewart külügyminiszter azt ajánlotta a kormányának, hogy ne teljesítse Izrael kérését.

A külügyminisztérium szóvivője, aki föl a lap munkatársára felvilágosítást kért, kijelentette, hogy nem szokása nyilatkozni admi fegyvertüzekről.

Diplomáciai megfigyelők emlegetnek arra, hogy Stewart az alsóház júniusi vitájában a közellelti fegyverszállításokról szólva, azt mondotta, hogy a kormány nem fogadhat el határozatot Chieftain tankok eladására Izrael számára.

George Thompson külügyi államtitkár ma Tel Avivba repült rövid látogatásra és tárgyalni fog az izraeli kormány tagjaival a közellelti kérdésekről, valamint más problémákról.

Óriási többséggel győzött

A francia sajtó általában szűkszavuan számol be az izraeli választások eredményeiről, viszont rámutatott arra, hogy a Máárách mandátum-vesztése ellenére is nyilvánvaló az izraeli polgár konzervatív szavazása. Ugyanakkor a koalícióban részt vevő Gáchál befolyása jelentősen növekedett.

Valamennyi francia lap kihangsúlyozza még, hogy feltüntetnek sok arab vett részt a jeruzsálemi muniipális választásokon és, hogy országos viszonylatban a vártnál jóval magasabb volt a Kneszet-választáson szavazók száma.

A Le Monde vezércikkében a következőket írja: Első látszólag úgy tűnik, hogy nem jobboldali eltolódás van az izraeli politikai sakkjátszma. A gyakorlatban azonban csak a két nagy párt közötti bizonyos csoportosulásokról lehet beszélni.

A lap ezután rámutat arra, hogy a Máárách mandátum-vesztése elsősorban a kormányalakítási tárgyalások során érezteti majd hatását, mert a jobboldali koalíciós partnere megmozdult és került ki a választásokból. Az izraeli választások legszembetűnőbb tanulsága — írja a Figaro — az volt, hogy

MICHAEL DENIS ROHAN:

»Felgyújtottam az El Akszát, mert Isten akaratából én építem fel a Szentélyt«

Rohan a védelem tanujaként beszélt látomásairól — „En leszek Jeruzsálem és Júde királyá” — Rokonság az angol királlyal — Hogyan került Rohan az elmeógyógyintézetbe

„Felgyújtottam az El Aksza mecsetet, hogy ezzel is tudtal adjam az emberiségnek, miszerint Isten akaratából nekem kell felépítenem a Szentélyt és aztán én leszek Jeruzsálem és Júde királyá” — jelentette ki tegnap Michael Denis Rohan, amikor bünpere tárgyalásának felújításakor védője Jicchák Tunik ügyvéd őt hallgatta ki tanúként. A vádlott rendkívül érdekesen, részletesen és időbeli sorrendben adta elő elmehajának korai történetét.

Rohan nem volt hajlandó esküdni tenni, hanem becsületesen kötelezte magát az igazmondásra, arra hivatkozva, hogy vallási meggyőződése tiltja az eskütételt. A védő a kihallgatás elején azt a kérdést tette fel Rohannak, hogy ő gyújtotta-e fel az El Aksza mecsetet.

Rohan igen, ez az igazság. Én gyújtottam a tűzet. Védő: Miért tette ezt?

Rohan: Be akartam bizonyítani a világnak, hogy Isten úgy akarja, én építem fel újra a Szentélyt, és ő Jeruzsálem és Júde királyává tesz engem.

Arra a kérdésre, mielőtt eredez az a meggyőződése, Rohan elmondta, hogy látomásai voltak és hangokat hallott. Ez először 1965 márciusában történt, az ausztráliai Greenpool városában. — Akkor súlyos lelki depresszióba esve szedtem el a városka lakosai örülnek tekintetek. Felegesen nem akart velem élni és szülem sem kívánt velem kapcsolatot.

Rohan így folytatta: „Egyedül voltam a szobában, az ágyban fektüdtem, amikor a hangok hallottam.

A látomásnak három része volt. Az elsőben a hang ezt mondta: „Glóriának Sandra ajánlálk lenne lennie”. A második hang így szólt: „Holnap szüledet fogsz állni és ő fognak ismerni”. — A harmadik hang ezt mondta: „Holnap ne vigyél a darut” — ezután az egy félével emelkedtem. Ágyam sötét volt. Letérdeltem, tudtam mi történt velem. A fejemet tettem a kezem és ezt kiáltottam: Könyörölj rajtam Istenem! Amikor magamhoz tértem, megéreztem a történet jelentőségét. Mintha villanyáram járta volna át a testemet, magasztos érzés töltött el. Sirva fakadtam és ezt mondtam: Kösönöm neked Atyám.

A védő kérdéseire Rohan megmagyarázta, hogy Glória a felesége volt, aki 1963-ban vett el, de 1965-ben elhagyta őt, egy évvel később együtt. Glóriának már előzőleg egy törvénytelen lányja volt, akinek neve Sandra.

A védő további kérdésére. Rohan elmondta, hogy Greenpool körzeti felügyelője rábeszélte őt, térjen vissza eredeti lakóhelyére, de ő szelgelye magát, mert tudta, hogy elmebetegnek tekintik. Autójába ül és Sydneybe ment, ahol pillát vett, hogy ezekkel kövessék el öngyilkosságot. „Bevettem a tablettákat és az autó utközben felfordult.

Blíbiai tanulmányairól beszélt. Rohan többek között elmondta, hogy további jelnek tekintette azt, hogy

megtalálta a nevet a Bibliában. Abrahám fiérének neve Nahor, ami fordítva olvasva „Rohan”, hasonló módon azt is kiolvast a Bibliából, hogy

Elisabeth angol királynő rokonsága, mert az angol királyi család is Dávid királyra vezeti vissza származását. Amikor látta ez év július 14-én a képeket Charles angol trónörökösnek welsi herceggé való avatásáról, megérezte, hogy „Isten el fogja venni a királyi koronát Charlesól és átadja nekem”.

A vádlott végül elmondta, hogy levelet küldött az Ambassador College-nak, amely az „Isten egyháza” egyik intézménye Californiában és bejelentette, hogy küldetésének teljesítése előtt áll. „Tudtam, hogy a papok, akik Isten emberei, meg fogják érteni miről van szó”.

NEGY HŐSIHALOTT EGY NAP ALATT

Az El-AI pilótakapitánya is elesett AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTOL

Az El-AI repülőgépek egyik legtapasztaltabb pilótája, Rafael Lewinsohn katonai feladatok teljesítése közben életét vesztette. Lewinsohn, aki 39 éves volt, tartalékos szolgálatra került a halál. Tegnap délután nagy részét mellett helyezett őrkök nyugalomra Kirját Saul katonai temetőjében.

A közigazgatás illetékesi Lewinsohn, aki szüleiivel gyermekkorában alijázott, 1952-ben, amikor kor befejezte katonai szolgálatát a légihaderőnél, az El-AI-nál kapott alkalmazást és idővel a társaság minden repülőgépet típuson végzett szolgálatot mint pilótakapitány. Kis építkezés magánvállalata is volt és emellett még arra is időt talált, hogy két év előtt beiratkozzék a tel-avivi egyetemre, ahol szociológiát és vállalatvezetést tanult.

A hadseregnek további három hősihalottja volt szerdán, Zeév Jivál (Velutir) főhadnagy, Ajelel Hicáschar kibucból, Rám Adán Tibériásból és Jonátán Glaser Tel-Avivból vésztek életüket szolgálatuk teljesítése közben.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik megboldogult drága feleségem, édesanyám, nagyanyáim, rokonunk

FARKAS JUCI (Budapest — Kirját Ono) elhunyt a felelti mély gyászunkat résztvételükkel enyhíteni egykeztek. Férje Farkas Ávrám, fia Jákov, leánya Szára, unokái, menyé és kiterjedt rokonsága.

Felejtethetlen drága feleségem, édesanyám **VAMOS ROZÁLIA** (Marosvásárhely — Ásdod elsőéves ÁZKÁRAJAT nov. 2-án, vasárnap d. u. 2.30-kor tartjuk az ásdodi temetőben. Találkozás a temető bejáratánál. A GYASZOLÓ CSALÁD

Rajongásig szeretett, drága megboldogult feleségem, testvérem, rokonunk **FLOMM LEA LILI** (elhalálozásának első évfordulóján A Z K Á R Á T tartunk november 7-én, péntek délelőtt 11 órakor, a körzeti temetőben (Cholon — Bát-ám). Találkozás a bejáratnál. Iszer Flomm és Kugel Szid

Drága férjem, apánk, testvérünk, rokonunk **KLEIN CHAJIM DÁVID** (Avram-Zeév) elhunytának slosimján, 1969. november 2-án, vasárnap délután 3 órakor **SIRKO AVATÁST** tartunk. Autóbusz indul a natanjai központi Egged-állomástól a Sikun Vatikim-i temetőhöz, 14.30-kor. MATHILDA KLEIN ES A CSALÁD

Felejtethetlen drága férjem, édesapám, nagyapánk **BLÜTHNER ALADAR** (Avram-Zeév) Szatmár — Medias — Bné-Brák hosszú szenvedés után, 65 éves korában elhunyt. Slosimján **ÁZKÁRAT ÉS SIRKO AVATÁST** tartunk a petách-tikvai temetőben, nov. 5-én, szerda d. u. 4 órakor. Autóbusz indul 3.30-kor, Bné-Brák, Cháj Gaon u. 1. elől. A VIGASZOLHATALAN CSALÁD

Felejtethetlen szeretett férjem, édesapám, sógorunk, rokonunk **BRAUN BERNAT** (SIRKO AVATÁST nov. 2-án, vasárnap d. u. 3.15-kor tartjuk a beér-sévi temetőben. Autóbusz indul 3.30-kor a lakástól, Sikun G., Háslom u. 67 és az írja mégül 3 órakor. A GYASZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drága feleségem, anyáim, testvérünk, rokonunk, barátunk **WEISS ETELKA szül. Klein** (Bukarest — Zarnoga slosimján **SIRKO AVATÁST** tartunk nov. 2-án, vasárnap a Tchevoti temetőben. Autóbusz indul d. u. 3 órakor a Szeva végállomástól és 14.40-kor Chevrotovról, a Supermarkettel szemben. A GYASZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen feleségem, testvérünk, rokonunk **LOBERER szül. Beck ILOKKA** (Sofocia — Bné-Brák slosimjának letelével **SIRKO AVATÁST** tartunk 1969 nov. 4-én, kedden d. u. 3.30-kor, a petách-tikvai Szgula temető bné-bráki részében. A GYASZOLÓ CSALÁD

IDŐJÁRAS

Ugy mára, mint szombatra szép időjárást jósol a meteorológiai intézet. Mára várni hőmérsékletek: Jeruzsálem 10–20, Haifa 15–24, Tel-Aviv 13–25, Lod, 12–26, Beér-Séva 14–25, Eilat 18–29.

3 az élen és állandóan emelkedőben
A Dubek gyártmány a minőség biztosítéka

TIME
ROYAL
BROADWAY 100

az ország kitünő minőségű kőser felvágója

A világsajtó és az izraeli válaszok:

»Növekedett a területek bekebelezését nyíltan hirdető pártok ereje«

New-York Times: Veszély rejt magában az izraeli jobboldali pártok megerősödése. Elsősorban azoké, amelyek nyíltan hirdetik a hatnapos háború alatt szerzett területek bekebelezését. „Ez a lépés csúszárába elfojtja majd az immár több mint két éve folyó közellelti béketörékvéseket. Most van talán az utolsó alkalma a nagyhatalmaknak arra, hogy az UNO közreműködésével valami ténylegeset tegyenek a közellelti béke érdekében, még mielőtt egy újabb általános háború tör ki a közelben” — írja a tekintélyes new-yorki lap, majd így folytatja: „Golda Meír miniszterelnök pártjának tábora néhány mandátumot vesztett, azonban Meír asszonynak ma még elég ereje van arra, hogy némi engedményeket tegyen a békekötés érdekében. Ehhez arra is szükség van, hogy az arabok is hajlandók legyenek konkrét és világos kompromisszumra. Ezt minden izraeli is joggal elvárja az araboktól.”

sikerült hibáztatni, miszerint a kelet-jeruzsálemi arab lakosok Izrael fővárosa két részének egyesítését támogatják.

Egyébként Teddy Kollek jeruzsálemi polgármester egyéni sikere is.

„L'Aurore” szerint nem lesznek jelentősebb változások az új izraeli kormány összetételében. Ez a lap is kiemeli a szélsőséges politikai áramlatok (beleértve a Rákách) csufos bukáását. A kommunista „L'Humanité”, első oldalon a „Megerősödött az izraeli bekebelezési tábor” cím alatt számol be a választásokról. Ezzel szemben a gaulista „La Nation” beszámolójának címe: „A választások megerősítették a keménykezü politika hirdetőit”.

A londoni „Times” többek között azt írta, hogy a határmenti háborús helyzet és feszült ség ellenére, Izraelben a békevágy uralkodik. Kévs olyan kormányfő van ma, mint Golda Meír, aki bebizonyította rátermettségét és vezetői képességeit. Attól a perctől kezdve, hogy váltotta a miniszterelnöki tisztéget, sikerült abszolút tekintélyt elérnie népe körében. A Times nem osztja a nézetet, miszerint a Gáchál elférfítés révén, ennek a pártnak a vezéré Menachem Begin szélsőségesebb állás pontok foglalt majd el. Begin az eddig folyamán sokkal megfontoltabb lesz — állapítja meg a londoni lap.

DEUTSCH GIZELLA szül. Izrael (Gyulafehérvár) New York SZÜLETÉSNAPJÁRA szívből kívánunk egészséges, örömteli életet családja körében **fivérei és családi köze Izraelben**

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

A világhírű író özvegye a nagy titokról beszél

Traven titkáról sokat írtak a lapok, amíg élt, s most, hogy a közelmúltban meghalt, megint csak felelevenednek a személyvel összefüggő memóriák és híradások.

B. Traven annyi nagyszerű könyv — a Halálhajú, a Sierra Madre kínese és más művek — szerzője csak táplálta rejtélyes életmódjával ezeket a legendákat. Nem szerette a nyilvános-

tengeraltjáró, ahol kivétel nélkül mindenki meghatározott feladatok hárulnak. Ő volt a páncélos. En az elsőszáz. Látni a matrózok. Ez a játék kiülte az egész életüket.

— Hány felesége volt Travennek?

— Kalandos élete során én vagyok az egyetlen asszony, akit feleségül vett. 1957-ben házasodtunk.

— Miért szánta rá magát a férje a házasságra?

— Mert volt egy olya. Erőse, hogy őreszik. En igaz ott pont nyújtottam neki. Nemcsak a felesége, de a titkárnője, a társalkodónője, a fordítóje, és arodalmi ügynöke is voltam.

— Igaz, hogy Traven nem szerette a pénzt?

— Megvetette. Mégis valóság gal dönt hozzá a világ minden nagy kiadóitól. Az irodalmi di esőségét is elutasította, paradox módon mégis elérte. Kalandorok tartotta magát, mégis imádjta a családot, amelynek szeretetből körülvéve töltötte utolsó éveit.

— Ki volt valójában Traven?

— Igazi neve Traven Thorvald volt, legalábbis ez a név szerepel utóéletében. En úgy tudom, hogy Chicagóban és nem San Franciscóban született. — 1890-ben. Nekem mindig azt mondtotta, hogy autodidakta, szegény skandináv kivándorlók gyermeke volt.

— Honnan tudott olyan jól németül?

— Az első világháborút Németországban töltötte. Katona

szágot, egész életét művei mögé húzódva töltötte. Igazi neve, származása körül mindig is homály volt. Ő nem akarta soha tisztázni. Özvegye, Rosa Elena Lujan, a mexicói család házfőúrult dolgozószobájában fogadta az olasz L'Espresso című magazin munkatársát, s elbeszélte vele a titokról.

— Ön hogy szövegezte a férjét?

— Az egyszerűség kedvéért. Darlingnak. Ellenben a két lánym, akik még előző házasságomból származnak, Skippernek — parancsnoknak — neveztek férjemet. Ugyanis Travennek kedvence mondotta volt, hogy minden családi otthon egy

nem volt, kibővíti alóla. Autimilitaristának vallotta magát.

— Hogy hívták akkoriban?

— Ret Marut olt a neve. Baloldali mozgalomhoz tartozott, a szocialista ifjúság „Der Ziegelbrenner” című lapját szerkesztette. Karl Liebknechtet és Rosa Luxemburgot vallotta mestereinek.

— Kommunista volt?

— Soha nem volt az, inkább anarchista-féle. Nemokára elhagyta Németországot, beállt főtök egy óceánjáró fedélzetére. 1923-ban már ott volt Mexicóban. Pontos legyek? Korábban is járt itt, de akkor végleg letelepedett.

— Hol?

— Tampicóban.

— Mi az igaz abból, hogy skandináv származása csak mese, valójában balkézről való királyi gyermek volt, II. Vilmos fia?

— Ő tagadta ezt. Tény viszont, hogy szinte kísérletlenül hasonlított Vilmos császárra. Ő bosszantotta, ha ezt a dolgot írtatták. „Y soy yo.” — En én vagyok — mondotta — ez a biztos...

— Mi volt a legkedvesebb nyelvéhez tartozik, nem kiegészítő jellegű a jelentősége, mert végső fokon a hús lélelé tált szövegezők függ az étel íze.

A Vita-gyárban sok-sok hónap kísérletezése után kidolgozták azokat a mártás-készítéket, amelyek a legjobban megfelelnek az izraeli közönségnek. A választék tényleg óriási.

Nekünk a gomba-mártás izlett a legjobban, de az asztal körül, ahol ültünk, élénk vita volt, mert mindenki másra szavazott. Ott, az újságírók számára rendezett ebéden is kiderült, hogy ahány ember, annyi féle ízlés.

A VITA igyekszik minden igényt kielégíteni. Próbáljuk ki ezeket a mártásokat, mha már minden üzletben kaphatók. És használjuk fel az alkalmat egy újabb héber szó elcsajátítására is. Irvitül „rotev” a mártás. Kérjünk néhány csomagot s már ma déiben találunk VITA-mártást az ebédhez! (h. s.)

szerepe volt Traven nem szerette a pénzt?

— Megvetette. Mégis valóság gal dönt hozzá a világ minden nagy kiadóitól. Az irodalmi di esőségét is elutasította, paradox módon mégis elérte. Kalandorok tartotta magát, mégis imádjta a családot, amelynek szeretetből körülvéve töltötte utolsó éveit.

— Ki volt valójában Traven?

— Igazi neve Traven Thorvald volt, legalábbis ez a név szerepel utóéletében. En úgy tudom, hogy Chicagóban és nem San Franciscóban született. — 1890-ben. Nekem mindig azt mondtotta, hogy autodidakta, szegény skandináv kivándorlók gyermeke volt.

— Honnan tudott olyan jól németül?

— Az első világháborút Németországban töltötte. Katona

A VITA KÖRÜL NINCS VITA

Néhány nappal ezelőtt ebéd-meghívót kaptunk a Sheraton hotelbe, a VITA élelmiszer-és konzervgyár igazgatójától jött a meghívó. Ezúttal az új mártásokat mutatták be a napilapok női rovata munkatársainak.

— Mi a mártás?

— Az ebéd, illetve a vacsora lé-

DIVATBEMUTATÓ A SEKEMBEN

Nagy változások vannak a Sekemben. Azelőtt csak egyetlen szempont volt, hogy olcsó és praktikus legyen minden. Most a divattal is törődik a katonai kántin-vállalat igazgatósága.

Az utóbbi bemutatók — a legutóbbi is — azt bizonyítják, hogy érdemes volt tervezőt foglalkoztatni, mert nemcsak újat, de eredeti, nagyon izlées kreációkat nyújtanak.

Rajunk két Sekem-modelt mutat be.

SZÖRME-BEMUTATÓ A HILTON HOTELBEN

A Gervai-cég és az Iwanir közös bemutatójáról —

Az őszi szezon egyik legszebb bemutatója volt szerda este a tel-avivi Hilton disztermében. A Gervai szűcs-szalag mutatója be idei újdonságait. Közösen rendezték meg a bemutatót az Iwanir-céggel.

Vagyis két olyan név fémjelzte a bemutatót, amelyek egyaránt a kiváló izlés, az elsődleges minőség garanciái.

Gervai — ez a név pár év alatt lett közismert: szakmában és az elegáns asszonyok körében, az Iwanir cégnek hagyományai vannak, viszont — a két cég egymást erősíti, s azt bizonyítja, hogy mennyit fejlődött nálunk néhány esztendő alatt az öltözködési kultúra.

Hogy milyen jelentős volt a bemutató, azt még egy névvel bizonyítjuk. A konferansz Chájim Jávín, a tv népszerű bemon-dója volt.

A Phantom-alap javára rendezték a Gervai-Iwanir bemutatót, s meghívtak 40 katonalányt, akik Stella Lévi ezredes, a katonalányok parancsnokának társaságában jelentek meg. Sikeres esemény volt. (h. s.)

Tudja ön, hogy mi a teozófia?

Néhány nappal ezelőtt fenn járt a szerkesztőségben egy tiszteletre méltó hölgy, Berta Dominic asszony, aki a tel-avivi teozófia-hívők csoportjának a vezetője.

Elmondotta, hogy 60 taguk van és nagy figyelemmel foglalkoznak a megismerhetetlenség világával, a józan eszünkkel kevéssé felfogható jelenségekkel.

Ő maga egy életet áldozott a teozófia tanulmányozására, de vannak náluk „ifjú-teozófusok” is, akik csak egy-két éve fordultak a téma felé. Arra a kérdésmünkre, hogy mi is valójában a teozófia, így válaszolt Berta Dominic asszony: Okkultizmus-spiritizmus nélkül. Nálunk nincs szellemidézés, csak komoly el-

mélyedés. Szép könyvtárunk van, még magyar nyelvű irodalommal is rendelkezünk.

A címünk: Tel-Aviv, Derech Haniacchon 136.

Aki követi tanításait, annak sok élményt, lelki megbékélést ígérnek.

UJ kurzusok indulnak november 4-5-iken

1. varró- és szabáskurzus kezdőknek. Már a kurzus kezdetén ruhát, blúzát és szoknyát szabnak és varrnak.
2. Szabás- és modellírozó kurzus szakmabeliek, konfekcionálók, varróknak, haladók, szabásznők és tanítónők számára. Mérték és konfekció. SIKER BIZTOSÍTVÁ Beiratkozás naponta 9-1 és 3-7 közt, a „LEONORE” iskolában, T. A., Sliomo Hámelech 72.

Nincs többé kövérség!

Kezelést kaptam a Rafael Halperin Intézetben.

Lefogytam 29 kg-ot Chana Cheskin Rison-Leon S'chnut Avoda 18/37

RAFAEL HALPERIN INTÉZET
TEL - AVIV, Jicchak Szade 34
Telefon: 31459. Nyitva 7-től 21-ig.

OLCSÓBB MINT BÁRHOL

Téli kabát 130.- IL.
Téli kosztium 130.- IL.
Ruhák 50.- IL.
Koktél-ruha 90.- IL.
Koktél-kosztium 120.- IL.
és egyéb cikkek, nagy választék, nagy méretekben.

«ELEGANT»
TEL - AVIV, ALLEBY 91., II. em.
(Montefiore-sarok)

ORTOPÉD-SPECIALISTA **VAMOS**
BETÉTER gipszintára. Éjjel-nappal hozható SÉRVOTÓR — speciális ORTOPÉD-FÜZŐ-HÁSKÖTŐ férfiaknak — GUMHARISNYA
TEL-AVIV, DIZENGOFF 153. (Passáza) TELEFON 227284.

CREATION DORINA

Dorina

VEZET A DIVATOS KÖTÖTT ÁRÚBAN

EGY GÉSA TEL-AVIVBAN

Nem igazi gésa, de mit meg nem tesz az ember a hazájáért? Shinko Takuechi tudományos pályára készült, minden bizonyítással nyelvtudományi kutató, a némi nyelvek szakértője lesz

megrendezett árubemutatóján, amely egyébként tegnap este nyílt meg — a japán nagykövetség védnöksége mellett.

Takuechi jól beszél írvitül, mert hosszú hónapok óta él márm nálunk, a második tanfolyamra jár, megismerte és megszerette Izráelt. Előbb a nyelvünket, aztán országunkat és problémáinkat is megismerte.

Azért vállalkozott a gésa szerepkörre, mert tudja, hogy két héten át sok barátot szerez Ja-

megrendezett árubemutatóján, amely egyébként tegnap este nyílt meg — a japán nagykövetség védnöksége mellett.

Aki követi tanításait, annak sok élményt, lelki megbékélést ígérnek.

belője, ezért jött tanulni Izráelbe.

A Daily Mirror körkérdése: NŐK, VAGY INKÁBB FÉRFIAK?

A londoni Daily Mirror, a világ egyik legnagyobb példányszámú napilapja körkérdést intézett olvasóihoz, hogy a nők vagy a férfiak tekintethetők-e gondosabb autózvezetőknek. A pályázóktól azt is kérték, hogy indokolják meg álláspontjukat.

A versenyt egy 56 éves londoni asszony nyerte meg. — Alább közöljük benyújtott pályázatának szövegét:

— A nők jobb gépkocsivezetők. Ugyanis úgy bannak a kocsiikkal, mint a férfiekkel. Ezzel szemben a férfiak fogadják a vendégeket a Sálom áruház „Japán hetek” cím alatt.

Shalom STORES

JAPAN AND FAR EAST FORTNIGHT

10.30 — 11.14

JAPAN ★ HONG-KONG ★ KOREA ★ TAIWAN
THAIFÖLD ★ SINGAPORE

A VIRÁGRENDÉZÉS MŰVESZETE
PAPIRHAJTOGATÁS (ORIGAMI) BEMUTATÓ
JAPAN ENEKESNO ★ MEGLEPETÉSEK
JAPAN MŰVESZI KIÁLLITÁS
a haifai japán múzeummal karöltve

Színompás vásár amelyet a távolkelet varázsos légköre leng körül, az élmény, szórakozás és sokezer, a maga nemében egyedülálló árucikk, amelyeket speciálisan erre a „kéthét”-re hoztak — először Izráelben.

HÁZTARTÁSI FELSZERELÉSEK — GADGETS ★ TEXTILÁRU BUTOROK ★ KÖTÖTTÁRU ★ ÉLELMISZER ★ BŐRÁRU AJÁNDEKTÁRGYAK stb.

A vállalatok közt, amelyek büszkén mutatják be készítményeiket a Kol-Bo Shalomban:

MIRANDA ★ SOLIGOR ★ LUCKY ★ CANON ★ ASAHI-PENTAX MAMIYA ★ CABIN ★ YASHICA ★ IMINOLTA ★ SHIBADEN

fényképezőgépek, filmfelvételgépek és fényképzési kellékek

SHARP tranzisztorok és taperecorderek
SEIKO ★ RICOH órák

PIONEER ★ TEAC stereo és hangszóró berendezések
HONDA motorkerékpárok és generátorok

az AIR FRANCE részvételével

LÁTOGASSON EL A JAPAN ÉS TÁVOLKELETI „KETHET”-RE A KOL-BO SHALOMBAN

Nyitva: MINDEN NAP d. e. 10-től este 9-ig
SZOMBAT ESTENKÉNT a szombat kimentetől este 10-ig

A bemutató pavilonban Parkolás a Bét Harechev-ben

WELCOME TO ISRAEL...

דודה "בנה"
החיידוש האחרון במכונות הכביסה בעולם

Bella 1970

A világ ultramodern mosógépe.
A legcélszerűbb!
A csavarás után a ruha majdnem száraz!
* Dupla-mosópor-módszer az előmosáshoz
* BIO-program a foltok eltávolítására
* „Mosni és felvenni” — vasalásmentes mosóprogram
* Steril petenka gyors-mosás
* 20 különböző mosási program — minden anyag számára más kezelés
* Automatikuss A-tól Z-ig, a ruha gépbe tételétől, kivételével
* Nem vibrál a csavarásnál.
* Elegáns, erős és szép.
* Legfejlettebb biztonság (dupla ajtó).

IL 195.-
készpénz és a többi 20 havi részlet.

Kérjünk listát a fűtelési feltételekről a meghatalmazott képviselőknél

LAVAMAT AEG

ה"חידוש הייטי של מכונות הכביסה"

Jöjjen és nézze meg DODA „BELLA”-t meghatalmazott képviselőinknél: Jeruzsalem: Szalon Mahir, Ben Jehuda 4; Twina, Jaffa 56; Tel-Aviv: Szalon Mahir Ben Jehuda 16; Szalon Merkad, Ben Jehuda 22; Merkáz Hámelevis, Allenby 96; Halle & Vardi, Ben Jaffa; Szalon Friedmann, Hess 6; Philipson, Barzilai 4; Kastro, Derech Jaffa 17; Vilim 17; Szalon Jachud, Jeruzsálim 1; Funder, Jeruzsálim 28; Haifa: Szalon Mahir, Hane-Galanter Zeév, Merkáz Miszhar; Tivon: Wiener, Kikar Hachrut; Zichron-Jakov: S. Kirját-Ata; Schachran, Szd. Hásmáuti; Atala: Erass, Jeruzsálim 11; Kikar Szába; Bloch, Sorani; Jabotinsky 2; Kirját Ono; Grinberg, Merkáz Miszhar; Cholon: „Arusi”, Senkár 42; Wogess, Herzl 181; Askelon: Cháná, Cchál 1; Gadera: Orot Gadera, Herzl 18; Kirját Gat-Serger, Merkáz Miszhar; Beer-Seva: Feltman, Trumpeldor 57; Eilat, Rádió Amir.

2-a Uj Kelet 1969. X. 31.

Komm...
nősképe...
magyaráz...
Amoly...
ból. Egy...
paganda...
Az ön...
szerebél...
A legte...
Mert...
hogy jó...
től. Ezér...
tés. Jobb...
megmagy...
Hogy...
ha. — a...
gellenül...
Mi az...
ból?
Előző...
nem kö...
kormány...
ben. Érz...
vétel a...
gának tu...
ratikus...
uj politik...
Az is...
módosít...
többségi...
rábbi sz...
hullámz...
pártpoli...
lasztási...
Vagy...
Más s...
kális vá...
a Mész...
az edési...
is a M...
nyezési...
sági test...
A tit...
repe vá...
mányos...
A hang...
Szűpír...
hogy a...
ben ker...
Izráel...
len pár...
vétel...
szenda...
lelektan...
...
meg mi...
A m...
hogy ö...
is „kon...
politiká...
mánya...
Ami...
némi es...
és szesz...
Közé...

szombati NAPTAR

5730. Chevan 19. 1969. október 31. Péntek.

GYERTYAGYÚJTÁS

Jeruzsálem 415... Tel-Aviv 424... Beer-Seva 431... Eljárt 433

HETI SZAKASZ

5730. Chevan 20. 1969. november 1. Szombat. Hét színdar: Valja. Hátulra: Vona schab.

IGYELETES GYOGYSZERTÁR

Tel-Avivban Péntek 11-23 óráig... Szombat 12-22 óráig

MINDENKINEK...

Az ebben a rovatban közölt airohirdetéseik ára: 20 szöig 5,- font, minden további szó 30 agóra.

ADÁS-VÉTEL

FRIZDIEREK alkalmi árak... 3 éves Jallias Oleso Anik

HAZASSÁG

URICALDOLB SZARMAZO... gyermektel, jó megjelenésű, karcsú

ALLÁS

KEZIKÖTÉST és kézikötő gépe... munkát csak tehetséges asszonyoknak

FIGYELEM!

MEGREJEDŐHELYEK... JERUZSÁLEM: Valja Jolan található a Sora kávéházban

HALOZUBA AGYAK

ADLER AGY-GYARBAN... F.A. Nachat Benjámín 134

HALOZUBA AGYAK

ADLER AGY-GYARBAN... F.A. Nachat Benjámín 134

GYERMEK- és BAKFIS-RUHAGYAR

keres gyakorlott modellirozót és szabászt... POB: 2256, Rámát-Gán

ÉPÜLETBÉDŐGÓST és segédmunkást

felvesz NÁDAS BERNÁT, Kfár-Szába, Weizman-u.125, bédőgóműhely.

RÁDIO TELEVÍZIO

5730. Chevan 19. Péntek. A rádió magyar nyelvű adása a 33,33 méteres rádióhullám hálóra minden este 19:30-tól 19:45 óráig.

KERESÉS

ROSENTHAL RIVKA, Askalon... 1943-ban született, 30 éves, magas, barna szemű

KERESÉS

ROSENTHAL RIVKA, Askalon... 1943-ban született, 30 éves, magas, barna szemű

KERESÉS

ROSENTHAL RIVKA, Askalon... 1943-ban született, 30 éves, magas, barna szemű

KERESÉS

ROSENTHAL RIVKA, Askalon... 1943-ban született, 30 éves, magas, barna szemű

KERESÉS

ROSENTHAL RIVKA, Askalon... 1943-ban született, 30 éves, magas, barna szemű

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Haifa, Hámeát 37, tel. 65948

HAIFA

PERZSA és BELFOLDI SZÖVEGEK... Radványi Zoltán, Ha

OKTÓBER 28: A DEMOKRÁCIA ERŐPRÓBÁJA

Ira: BARZILAY ISTVÁN

Milyen tanulságot kell levonni a választások eredményeiből?

Azt hisszük, hogy a szavazópolgároknak az az akarata nyilvánult meg október 28-án, hogy a nemzeti egységkormány fennmaradjon, azaz, ne álljon elő olyan helyzet, hogy a Máárách partnerek nélkül alakítson kormányt. Természetesen annak is oka van, hogy miért nem ajándékozta meg az ország lakossága a Mááráchot abszolút többséggel a Kneszetben.

A sokféle ok közül emlékezzünk talán arra, hogy milyen bangok előztek meg a Máárách választói listájának az összeállítását. Nemesak a nagy pártszövetség fiataljainak, hanem a lakosság jórészenek az volt a véleménye, hogy fel kell frissíteni a sorokat, új és fiatal erőket kell bevonni, a politikai porondon mozgósítani kell a legjobb fejeket. Ugy látszik, hogy a szavazótömegeknek nem elég, hogy a Máárách élén olyan kipróbált, gyakorlott személyiségek állanak, mint Golda Meir, Aba Even, Jigál Alon, Mose Daján és még néhány zseniális komponya. A nép alighanem látja, hogy a Máárách soraiban nincsenek képviselve azok a rétegek, amelyek a legtöbbet adják a hazának: véruket és az eszüket.

Az a siralmas veszekedés, amely a Máárách szabaddá vált 15 mandátum-máért folyt a jelölőbizottságban, a tehetségesek vereségével végződött azokkal szemben, akik nagyobb nyomást tudtak gyakorolni a pártapparátusra.

Ezt a tételt bizonyítja az is, hogy a Máárách azokkal a pártokkal szemben maradt alul, amelyek a pártapparátus ellen folytatták a küzdelmet. Nem a Gáchálf vette el a mandátumokat a Mááráchtól, hanem Ben Gurion „állam-listája”, vagy a kis „békelistá”, amely ugyan nem jutott mandátumhoz és volta-képpen csak a személyek, nem pedig a pártprogram ellen harcoltak. Ha jól megvizsgáljuk az eredményeket, azt látjuk, hogy azok a kis pártok, amelyek a Mááráchtól elvett zsákmányon osztozkodtak, ugyanolyan külpolitikát hirdettek, mint a Máárách és a biztonsági kérdésekben nincs semmi különbség közöttük.

Gazdasági program tekintetében még vita sem volt a Máárách és a tömegek szemében rokonszenvesnek bizonyult kis pártok között, amelyek kizárólag egyet követeltek: friss erőket akartak látni a kormány padsoraiban.

A választások másik érdekes tanulsága, hogy a szakadárpártoknak nem minden esetben van sikerük. A Smuel Támir képviselő vezetésével alakult Szabad Központ, amely a Gácháltól szakadt le, visszaadta szavazatainak többségét az egykori anyapártnak.

Még egy érdekességet kell megemlítenünk: a Maki viszonylagos sikerét és hogy a Rákách nem tört előre az arab utcában olyan mértékben, ahogyan várta.

A rendkívüli érdeklődés, ami a választások iránt megmutatkozott, bizonyítja, amit amugyis tudunk eddig is: hogy Izraelnek érett, demokratikus szellemmel áthatott, hazafias lakossága van, amely most azt is megmutatta, hogy egysegesen és tüntetően tud felvonulni demokratikus intézményeinek védelmében.

S az is hebizonyult, hogy a demokrácia még az araboknak is imponál. Mert hátha uszították a határon túlról és a határokon belül, Kelet-Jeruzsálem arab lakosai mégis felvonultak az urnákhoz.

Holott nem kergette őket senki puskatussal.

★

Az izraeli parlamentarizmus husz esztendeje mindenekelőtt a választó tömegek konzervatívizmusát tanúsítja, azaz hogy a rétegek, az osztályok, az egyé-nek ragaszkodnak ahhoz a politikai kerethez, amely már az állam megalakulása előtt kialakult. Sosem terjedtek a változások a hét Kneszet-választás során 15–20 mandátummal tovább. Ezen a 15–20 mandátumon osztozkodtak a nagy- és kis pártok minden fordulatnál. Ez az oka annak, hogy 1949-től 69-ig ugyszólván nem változott a Kneszet összetétele.

Nyilván oka ennek az is, hogy a lajstromos választási rendszer megköti a szavazót. A hetedik Kneszetnek voltaképpen az is feladata volna, hogy meg-változtassa a parlamenti választások rendszerét. Ezt a Máárách megígérte a sza-vazóknak a párt választási programjában, a legkisebb frakció, az egykori Rafi erőies követelésére, amely ezt feltétlenül szabta az anyapártba való vissza-téréshez.

A Máárách azonban nem kapta meg az abszolút többséget. És most fel-fog merülni a kérdés, talá-e legalább három támogatót, hogy ezt a program-ját keresztül vigye?

A B. G. által vezetett ugynevezett „Államlista” volna a legtermészetesebb szövetséges, hiszen B. G. és tanítványai hosszú évek óta követelik ezt a refor-mot. A legnagyobb mértékben kétséges azonban, hogy hajlandó lesz-e ez a kis parlamenti csoport még ebben az igen fontos elvi kérdésben is támogatni a nagy ellenfelet, amely ellen nem mindig harcol megengedett fegyverekkel.

A helyhatósági választásoknál is csak apró eltulodások mutatkoznak a régi helyzettel szemben. Ujra bebizonyult, hogy az izraeli választónak pontos-érzéke van a megkülönböztetésre: ezuttal is másként szavazott a Kne-szetre és másként a helyhatóságokra.

Ez is tanúságtejele annak, hogy Izrael az egyetlen igazi demokrácia ob-ben a térségben.

Izraeli katona az urna előtt.

מדינת ישראל בחירות לכנסת

Begin, a Gáchálf vezére, bedobja szavazóceduláját az urnába. Vajon kire szavaz? ...

Az új zsidó telepesek is a szavazó-urnák elé járultak a választások napján. Ké-pünkön egy zsidó letelepü-lőt látunk, aki Chevron egyik szavazóhelyiségében adja le voksát.

... Ez lett a vége.

AZ ÓKORI VILÁG HÉT CSODÁJA

Írta: ALEX MAY

Ösünk elképzelésében a hetes számnak különös jelentősége volt. A régi egyiptomiak felfogása szerint hét bolygó uralkodott az égen, hét napból állt a hét, hét év tett ki egy csillagászati ciklust, nálunk a világ teremtése hét napig tartott, az örömvég 7x7 évig, a pézsách és a szukkot hét napig tart, a savot a hetek ünnepe.

Hét szentség, hét fájdalom, hét főbűn s az ótestamentumi hét csapás, a hét szék esztendő, a mohammedánok hetedik paradicsoma, mind a hetes szám fontos, kivétel szerepére utal. Ez magyarázza azt is, hogy a régi görög írók miért említenek hét világsodát. De ezek a feljegyzések csak híradások a világsodáról, mert maguk az építmények — a piramisokat kivéve — mind elpusztultak már, s ránk hiteles képek sem maradtak.

A hét világsodát azóta is nagyon sokat emlegették s egyiküket másikukat még a nyelvészek is megőrizték. Így például ma is használják a mauzóleum szót, amin fejedelmien épített síremléket értünk. A kolosszális kifejezéssel pedig valami hatalmasat jelölünk meg. Az egyik kifejezés az egyik világsodáról: a rhodoszi kolosszusról, a másik a halikarnasszosi mauzóleumról veszi eredetét.

Az ókori világ hét csodájáról legelőször a polgári idősámítás előtti utolsó században élő Antipatrosz nevű költőnek epigrammájában hallunk. Alig egy századdal később az ókor nagy természetűje Plinius hasonlóképpen említi ezeket a csodákat, de itt már baj van. Időrendben első és második forrásunk nem egészen ugyanarról a csodáról beszél. Még tovább bizonyítódik a kérdés akkor, ha figyelembe vesszük a későbbi eredeti forrásokat is. Ezek tudniillik tovább variálják a hetes számot, úgy, hogyha nagyon pontosan akarnánk venni, akkor a hét csoda helyett legfeljebb négyről beszélhetnénk. Arról a négyről, melyről minden forrásunk megemlékezik. Ha meg nem vagyunk annyira szűkebbük s összezámoljuk mindazt, amit a különböző források a hét csoda néven emlegetnek, akkor jóval többről beszélhetünk. Emlegetik például ezek közt Babel hatalmas falait, amelyeken kényelmesen járhattak a szekér, a római Colosseumot, sőt több ókori író a világsodák közt említi azt a megdöbbentő ötletet, amely a polgári idősámítás előtti negyedik század utolsó harmadában, mint a személyi kultusz gigantikus arányú terve született meg. A világhódító Nagy Sándort építész, Deinokratész, akinek tervei szerint később felépült az ókor legnagyobb görög városa, az egyiptomi Alexandria, azt javasolta Nagy Sándornak, hogy a Chaldiké félsziget majdnem kétezer méter magas hegyesét, a későbbi kolostoráról híres Athos hegyét faragják ki Nagy Sándor szobrának. A terv, ha megvalósul, kétségtelesen a világ legnagyobb szobra lett volna, amely egyik kezében egy egész várost tartott volna, a másikban pedig, mint egy hatalmas eszében az Athos hegyesét összes vizét egy-síve áldozott volna — tengerbe öntve a csésze tartalmát. A terv igazán csak azért nem valósult meg, mert Nagy Sándor korai halála megakadályozta a királyt abban, hogy végrehajtsa az ötletet utódai pedig nem törődtek már a Sándor-kultusszal.

Az alábbiakban arról a hét csodáról emlékeztünk meg, amelyekről nagyon sok régi írás sorol fel mint az ókorok nagyságokkal és pompájukkal legjobban kiváló hét műemlékét:

- 1.** A világ hét csodája közül a legelőször említi a piramisokat. Ezek legalább négyezer évesek vagy még régebbiek és eredetileg királysírok voltak — legközismertebb közülük a Cheops-piramis. A legtöbb és a legnagyobb a Nilustól nyugatra vannak, s ma még nem ismerjük valamennyit, mert sok olyan van, amelyet a Szahara mindent elfedő homokja takar. Megállapították, hogy a piramisok nemcsak királyok nyugalóhelyei épültek, de az egyiptomiak igen magas művészi és csillagászati ismeretű is érvényesültek az építkezésükben. És ma is csodálattal állunk e monumentális alkotások előtt, amelyek a régi egyiptomiak csupán emberi erő igénybevételével emelték és amelyek megőrzése a mai modern technika csodálatos eszközeinek felhasználásával is komoly gondot okozna korunk szakembereinek.
- 2.** A hét világsodája közül sokat emlegettek a babiloni függőkereteket is. Építőjük állítólag a legenda szerint Szemiramisz babilonai királynő volt. Az utóbbi kutatások kimutatták, hogy a régi római és görög leírások erősen eltorzítottak ennek a kernek a csodálatos mivoltát, amint túlozzák Babilon jelentőségét is. A függőkeret minden valószínűség szerint Nebukadneczar király palotájában lehetett. Ez az uralkodó idősámítás előtti 605-561-ig uralkodott, amikor a két ketyéllyel nem volt megelégedve, harmadikat is építtetett. Néhány szomszédos falu között az északi fekvésű Babil-hegy régi el most ennek a keretnek körülötti királyi kastélyának alapfalait, amely azelőtt harminc méter magasra emelkedett. Nagyon valószínű, hogy a palota azonos volt azzal, amit a görögök „Szemiramisz függőkeretjé”-nek neveztek.
- 3.** Az égen trónoló Zeusz főistennek legszebb ábrázolása a görögök szerint az a híres szobor volt, amelyet Pheidiasz, az ókor híres szobrásza, Olympiában, a görögök legnevezetesebb játékaik színhelyén állított. A szobornak igazában csak a leírás is ismerjük, mert körülbelül ezrével fennállása után, az idősámítás szerinti ötödik században, egy tűzvésznek esett áldozatul a Zeusz-templommal együtt. Ragyogó trónoson ült Zeusz, hatalmas hullámokban szárnyazó rühen omlott le kétoldalt a haja, körülötte a hatalmas bozontos homlokot. Jobb kezében a győzelem istennőjének kicsinyített szobrát tartotta. Baljában pedig a kormányváltást. Tekintete szelíd és megeccsítő. Ez az aranyból, ezüstből és drágakövekből duzzadó szobor volt a harmadik világsoda.
- 4.** Idősámításunk előtt 536-ban, ugyanazon az éjjelen, amikor Nagy Sándor született, egy Herosztosz nevű ült az efezusi Artemisz templomot felgyújtotta. Herosztosz beteges hiúságától sarkallva, valami halhatatlan tettel akarta megörökíteni

magát, Herosztosz borzalmas módon halt meg és honfitársai elhatározták, hogy még a nevéit is kiirtják a történelemből. De ez annyira nem sikerült, hogy herosztoszi tettek nevezik még ma is a közügy rovására elkövetett cselekedeteket. A lefegtt Artemisz templomot Nagy Sándor építész, Deinokratész állította helyre a duszadag 230 ezer lakosú Efezus város megbízásából. Ebben az újabb formájában lett azután igazán híres Artemisz, vagy más néven Diana temploma. Az épület körülbelül 105 méter hosszú és 50 méter széles, oszlopai körülbelül 18 méter magasak lehettek. Ez a templom hétszer multa felül az atheni Partheon. Az egész épület csillogott a sok aranytól és drágakövektől.

- 5.** Az ókor kevésbé ismert világsodája közül a legnevezetesebb az alexandriai volt, amelyet fárosz-nak neveztek, azután a kis sziget neve után, amelyre épült, melyet Alexandriával műgát kötött össze. A fárosz, amely idősámítás előtti 238-ban készült el teljesen, az idősámítás utáni XIV. század elejéig állott fenn, akkor tette csak tönkre egy földrendés. Az ókori feljegyzések említenek, hogy milyen messze volt látható a világsodáról tűze. Ebből arra lehet következtetnünk, hogy legalább 180 méter magas lehetett. Belsőiben az örök lakásai és a tüzelő-raktárak voltak. Fűszaka a tűz, nappal pedig a füst adott jelzést a közelébe hajóknak. Az arab források arról is beszélnek, hogy egy hatalmas acélküvellet vetítette a fényt egy irányba és hogy ennek a toronynak a tetején egy forgó szobor volt, amelyet valamilyen élmés szerke-

zet úgy irányított, hogy mindig a nap felé nézzen.

- 6.** Szobor volt a hatodik világsoda is. Ez Rhodoszban állott és a híresz, a napistent ábrázolta. A szobor 34 méter magas volt és a feljegyzések szerint Rhodosz lakói felett állott szétterpesztett lábakkal alatta vonultak el a hajók, míg a szobor feje az ég felé fordult. A szobor szerepét is betöltötte. Ma már tudjuk, hogy ez az elképzelésünk téves, a kolosszus nem kikötőben állott. Sajnos ez a csoda mindössze 58 évig tartott, mert a polgári idősámítás előtt 227-ben egy hatalmas földrendés ledöntötte. Bronzarabjai az idősámítás utáni VI. századig Rhodosz szigetén heverték, csak akkor rakták tevére az arabok, hogy elvisszák Szíriába és beolvaszák. Méreteire egyikésként jellemző, hogy állítólag 900 tevé tud csak elszállítani a még akkor is meglevő redőkeket.
- 7.** A hetedik világsoda sírrel volt, amit a gyászoló hitves Antezia emelt Mauzóleos-nak. Kétfarmány perza sátrajpának (központi hatalomtól majdnem teljesen független fejedelmek és a kisázsiai Halikarnasszosz város közepén, idősámítás előtt 350-ban. Ez 140 méter átmérőjű alapítványon emelkedő oszlopokkal állás masztott 50 méter magas templomszerű építmény volt. Széles boltozott kupola alkotott a tetőt. Az egész hatalmas oszlopok körüli. A XIII. században egy nagy földrendés teljesen porbadintotta. Satorys és Pythias építették. 1856-1859-ben az angol kormány kiásította. Melyek alkalommal remek leírások kerültek felszínre, melyeket Londonba szállítottak.

KILÁTÓ

Az Új Kelet irodalmi figyelője

A Mentonban megrendezett PEN-kongresszuson kétféle izraeli delegáció. Aharon Megeid, az ismert nevű író és szinpadai szerző, londoni követségünk kulturáliscsoporthoz, Chajim Gur, a kitűnő költő vett részt. Az írók nemzetközi szervezetének kongresszusán előtérbe került az „izraeli kérdés”, ugyanis, egy libanoni író, Camille Abu-Számán meprökölt provokálni, illetve rágalmaival lejáratni írónkat. A delegátusok Megeid és Gur oldalára álltak, a libanoni író összezúszomagolta börtönjét és elhagyta a kongresszus színhelyét.

Ben Hecht, a világhírű amerikai-zsidó forgatókönyvíró átadta a rendezőnek lenyomott munkáját, a Sarah Bernhardt készülő film szcenárióját. John Huston lesz a rendező, film címszerzője a nemrég feltűnt Barbra Streisandra biztár.

A párizsi Académie des Champs Elysées színházban Anouilh premier volt a napokban. A mester Antoine című darabjának volt az ősbemutatója.

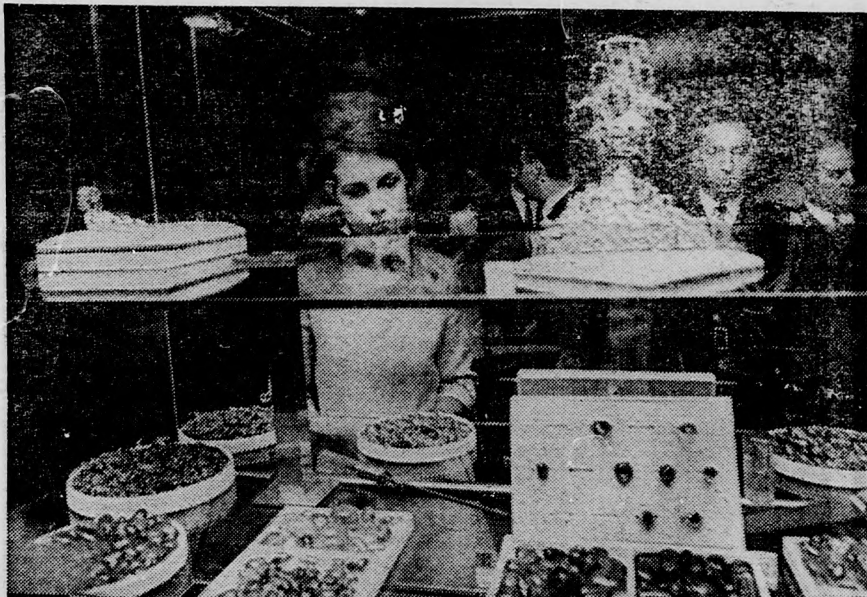
Az UNO kulturális szervezete nagyvívású akcióit folytat az irástudatlanság ellen. Sok országban még csak a probléma felméréséről tartanak. A statisztikusok szerint például Algériában a 10 éven felüli férfiak 63,3 százaléka, a nők 85,9 százaléka nem tud írni-olvasni. Az idén szeptemberben viszonylag nagy sikerrel eredményt ért el, ugyanis az iskoláztatás aligai gyerekek 55 százaléka beiratkozott, s meg is kezdte tanulmányait.

Az Otpáz kiadónál megjelent egy új olé magyar-zsidó író, a Szlovákiából származó, Prágából tavaly alijázott Groszmann László „Újlet a főtérén” — Chánut bárhoz hírási — című három jelentős novellát tartalmazó kötet. A címadó írás alapján készült az Izraelben is nagy sikerrel pergetett film, amelynek rendezője Oscar-díjjal jutalmazták Amerikában. A novellákat Nachmán Ben-Ami, a Máárv szlovákiai származású magyar-zsidó munkatársa fordította héberre.

A héber társadalomtudományi irodalom érdekes újdonságát írta meg Livia Rokich újságíró „Nem arany-géttől” — 16 géttel szót zár — címmel. Eredeti nyugat-európai élmények alapján arra a kérdésre próbál válaszolni tanulmányában a szerző, hogy mi a különbség a hagyományos baloldal és az ugynevezett új-baloldal között. Milyen társadalmi folyamatok vezettek a kialakuláshoz? Mit akarnak a lázadó nyugat-európai fiatalok? Hogyan változtak meg az ellenzéki politika módszerei az európai demokráciákban? A kötet most jelent meg a „Szifriát Poálim” kiadónál.

A vézskorszakban elpusztult chásid rabbik emlékére könyvet adott ki a Ráv Kuk irodalmi

FARAH DIBA KINCSE

Don Juan Carlos de Bourbon-Párma herceg, aki mint trónörökös, Franco tábornok örökébe lép, megkezdte hivatalos tevékenységét. Az elmúlt napokban a herceg és felesége, Szofia görög hercegnő, első hivatalos látogatáson voltak — egy királyi házban az iráni szahánál. Ebből az alkalomból Farah Diba első számú megmutatta kezereit Szofia hercegnőnek. Képviselet az iráni uralkodó család házi ékszerei, amelyek több száz kilogramm súlyú briliánsokból, rubinból, smaragdából, türkiszből, igazgyémántból és különböző nemesfémekből állnak.

2 Új Kelet 1969. X. 31.

C
pü-
Fe-
ásu
viti-
ok-
nár
inte
suv-
pit-
DH
két
Az
ieli
ka-
ar-
ba-

JICO

Izrael

A lengyel zsidó cionista irónak és rágy születésnapját búcsút mondott Gán Smuel 1. hogy Benjamin zselében élhessen. A huszas és származású chárara, aki a függő után megkezdte egyel zsidók egy 1922-ben kezdett zeti kisebbségét.

és merész harco
gyel parlament
Mint a lengyel
nöke, rányomta
pártokra, amel
ifjúfogás.

Városban szid
odaköltöztek sz
ben és a zsidó
náziumban. Hé
Jogi tanulmány
ott nyerte el új
ban találkoztok
ves, expresszió
maíróval, a ke
leghíresebb meg
kezdte meg íro
ven egyzserre.

oroszlírt. U
tucatjai között
Az első vilá
Város és az
ahol a cionista
rograder Tegen
boru befejezté
Első ízben 19
filmményanyagár
ban számolt be.
A lengyelk
lették és a leng
vett azzal, hogy
szánu lengyel
még többszázze
nélkül teljesíti u

Amikor Gán
kig munkában
„Háint” cionista
kódérelt írta
nyakkendővel. I
nyugodtnak tűnt
fiatalította.

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

— Azért vá
mondta Jichák
dognál feleség
Benjamin közel
volt szükségünk
mint amilyen a
gyok hivatalos
gaim vannak, r
általában, folyt
vem szerint fejez
Egészen az új
zött három usz
re. De az utób
re De az utób
Zellemi világa
szenved a legtöbb
nam, a született
nyenzi ellen láz
szóló látvány ez

(Összeállította: b. p.)

EUROPÁI UTIJEGYZETEK (II.)

Igy vigadnak Antwerpenben a zsidók...

A vézorszak idején a belga zsidóság egy részét a Breendonck-i munkatáborban koncentrálták. Ez volt a belga Dachau...

AHOL HUSZ-HARMINCEZER DOLLÁRBA KERÜL EGY ÁTLAG-LAKODALOM - VERSENY A LUXUS ÉS A MEGLEPÉTESEK TERÉN - HELYSZINI RIPIORT A GYEMÁNTÖZSDE FENYEBEN SÜTKEREZŐ ZSIDÓK SZOMBAT- ÉS UNNEPNAPJAIROL.

Írta: SCHÖN DEZSÓ

A szerző, aki maga is a belzi csoporthoz tartozó chaszid szülők gyermeke, Izráelről sem feledkezik meg. Manapság - írja - micvánek számít nyaranta elzarándokolni Jeruzsálembe Reb Árele, a néhai belzi cádik sírjához.

és az örömapa vendégei is eljöttek a templomba - engem is felhívtak a Tórához. (Ezzel szemben Salzburgban jom-kipurkor a templomban lévő négy izráeli közül senki sem kapott „alijá"-t, az összes „zsiros falatokat" a salzburgi bálszók egymás között osztották szét - nem is beszélve arról, hogy a feleségem egy egész hosszú napon át a templomban ült anélkül, hogy a helyi hölgyek közül bárki is - legalább a szünetben - egyetlen szót is szólta volna hozzá...)

A szerző megjegyzi, hogy a régi chaszid életmód, amely világszerte elúnt - tökéletesen konzerválódott Antwerpenben.

MIÉRT MARADT EL A HAT FEHÉR LÓ ÉS A FEJEDEMI HINTÓ?

Mit csinál a zsidó, ha sok pénze van? Sokat költ. Mit csinál, ha a pénz könnyen jön? Igyekszik túltenni a másikon... A vagyon, a jólét, a flottságot sehol sem lehet úgy demonstrálni, mint esküvők, bár-micvák és más családi események alkalmával.

Antwerpenben az átlag-lakodalom ma már huszezer dollárba kerül. De van már harminc és van már negyvenezer dolláros lakodalom is. Hogy mi kerül olyan sok pénzbe? Elsősorban a menü, a virág - és a meglepétesek...

Az egyik gyémántos leszerződötté lánnya lakodalma Rika Zárait, a Párizsban élő izráeli énekesnőt, aki menedzserével és zongoristájával érkezett Antwerpenbe. Másnap mindenki tudta, hogy ez a mulatság kétezer dollárba került. Legközelebb ismét volt esküvő, de a meglepés jóval többre került. Az örömapa egy drága párizsi zenekart szerződöttet le, nagyevű énekesekkel, akiket a közönség a televízióból ismert. Külön repülőgépen érkeztek és pontosan éjfélok léptek a terembe - meglepésként.

Esküvőre készül antwerpeni apák és anyák egyik nagy gondja: mi legyen a meglepés? Mindenki szeretne valami eredeti ötlettel meglepetessé tenni a családi ünnepséget.

Antwerpeni tartózkodásom idején megvitáztam arról az erdélyi származású gyémántkereskedőről, aki lányát háziasította ki, és ebből az alkalomból egészen eredeti tervet szőtt. Hat főfőhérlő lóra gondolt, aranyújású és hu-

(Folytatása a 14. oldalon)

Menu

SAUMON FRAIS D'ECOSSE

POMMES PERSILEES

SAUCE MOUSSELINE

TRUITES SAUCE TARTARE

BROCHET FARCI

CREME D'ASPERGES

LANGUE DE BŒUF BRAISEE

FARCE FINE DE VOLAILLE

RISOTTO

CANARD A L'ORANGE

SALADE D'ORANGES

POUSSINS MIGNONS

POMMES CALVILLE

SURPRISE ALASKA

DELICE DE POMMES

A LA VIENNOISE

TOUR BAR-MITZVAH

MOKA

EGY ÁTLAGOS BÄR-MICVÄ-VACSORA MENC-KÄRTYAJA Gyengébbek kedvéért: „Trüf" pisztrángot jelent, míg a „langue de boeur" - marhanyelv...

HÄRÖM TEMPLÖM,

HÄRÖM BÄR-MICVÄ,

Dr. Engel Farkas, a Tächkemoni-iskolához tartozó tokiói származású igazgatója jóvoltából szombat délelőtt három istentiszteletet is részt vehettek. Előbb a nagytemplomban mentünk, ahol a nagyszőlősi származású Katz Mose fiának volt a bár-micvájja. A hitközség rabbija, dr. Medalia, aki az angliai Leeds-ből került oda nemrég. Zsufolt templom, gyönyörű istentisztelet. A kántor, Siele Lehrer kiűfő, betanult kórssal imádkozik. Lehrer azelőtt a tel-avivi Allenby utcai nagytemplom kántora volt, de az Allenby-utca (ezen a téren!) képleten konkurálni a Pelikánok utcájával...

KÜLÖNVELENÉNY

WILSON MÉGIS MEGMENEKÜL?

Írta: KARMEL JOCHANAN

Fél évvel ezelőtt mindenki azt hitte, hogy minden különösebb nehézség nélkül meg lehet jósolni, hogy meddig lesz még Harold Wilson Anglia miniszterelnöke. A legkésőbbi terminus, ami meg egyáltalán számba jött, az 1971 márciusa volt, amikor a jelenlegi parlament öt éves mandátuma lejárt.

Az ugyanis senki sem hitte, hogy Harold Wilson kormányja, és az angol munkáspárt győztesen kerülhet ki a következő választásokból. Voltak azonban olyanok is, akik még ezt a hatáskort sem adták meg neki. Nap mint nap jelentek meg az újságokban cikkek arról, hogy Wilson saját pártján belül milyen erők fognak össze a miniszterelnök megbuktatására. Az sem volt teljesen biztos, hogy a növekvő nehézségek miatt Wilson nem lesz kénytelen idő előtt felosztatni a parlamentet, és így mintegy nem önkéntes politikai öngyilkossággal formájában meggyorsítani a saját bukását.

A Wilson számára annyira pesszimista jóslatok távoztak, hogy voltak alapítványok, amelyek gazdasági helyzete gyalázatos volt. A font árfolyama állandóan esett a nemzetközi tőzsdéken, és az angol kormány büszke urai megálto módon voltak kénytelenek újabb hitellel utáni könyörgései szövetségeseiknél. Az országveti választások tömege lepte el. De a választások sem maradtak el sokkal a választások mögött, és fitymát bányázza saját pártbeli miniszterek könyörgéseinek, maguk is szorongalmasan szerveztek nem vad, hanem hivatalos sztrájkokat.

Ennek megfelelően voltak az időküzi és a helyi választások eredményei is. Az időküzi választásokon a munkáspárt olyan kerületeket veszített el, amelyek 1945 óta megszakítás nélkül a birtokában voltak. Ahol mégis meg tudta őrizni mandátumát, ott csak nagy nehézségek árán, sokkal kisebb többséggel, mint az 1966-os általános választásokon. A helyi választásokon, addig példátlanul, kimondottan munkásvárosok választották konzervatív többségű választási tanácsokat.

Ami azonban egy fél évvel ezelőtt teljesen világos volt, és úgyszólván vitán felül állt, az ma távoztól sem az. Sőt! Ugy néz ki, hogy meglepésszerűen megfordul a kocka, és a nap ismét kislüött a ködös londoni égboltozaton, de ez alkalommal a kormány és nem a konzervatív ellenzék javára.

Mégis mi történt? Elsősorban az, hogy az ország gazdasági helyzetében, a font árfolyamában a világpiacban, és a külkereskedelmi mérlegben jelentős javulás állott be. Ez a tömegiek előtt annak a bizonyítéka, hogy Wilson nem csak üresen beszél, amikor helytállást és lemondást követelt meg a lakosságtól, de ennek ellenében a helyzet javulását ígerte. Sokan úgy látják, hogy az „Exportálni, vagy meghalni" jelszó mégis csak helyes volt.

Ezen kívül a német márka nyolc és félszázalékos felértékelése valószínűleg megmentette Wilson kormányát attól, hogy le kelljen lépnie ismét az angol fonttól. Egy ilyen felértékelés Angliában lehet, hogy gazdaságilag hasznos lett volna, azonban politikailag káros. A pszichológiai pedig csapást jelentett volna Wilson és kormánya számára. Kérdéses, hogy egy ilyen újabb csapást az ország is nagyon megviselt munkáskormány még egyáltalán kibírvén volna.

Mind ezek ellenére nem adnék sok szívszót a munkáskormányról, ha a vele szemben álló konzervatív ellenzék kellően fel volna készítve a nagy mérkőzésre. Azonban Wilson nagy szerencséjére távoztól sem az a helyzet. Általában a munkáspárt egyik fő hiányossága, hogy nem rendelkezik a megfelelő elsőosztályú káderekkel az ország vezetéséhez. Most a konzervatívok is elmondhatják, hogy mincsem a sorak között olyan személy, aki fel tudná szítani a tömegek lelkesedését.

Tulajdonképpen már amióta Sir Winston Churchill, az ötvenes évek közepén visszavonult az aktív politikai életből, a konzervatív párt megfelelő vezető hiányával küzd.

Sir Anthony Eden siralmasan kidőlt a vezetésből, az állandó titkos favorit, Buttler, pedig snájt pártia két ízben is tudatosan és szándékosan mellőzte.

Harold MacMillan miniszterelnöksége még egy kellemes meglepetés volt a konzervatívok számára, mert tulajdonképpen sokkal kevesebbet vártak tőle. MacMillan kormányzásának utolsó évét azonban hibáján kívül botránvok sorozata jellemezte, ami alaposan megrázkált a konzervatívok tekintélyét. Sir Alex Douglas-Home már igazán kényeszer megoldás volt, és a finom skót arisztokrata, Home 14. grófia attól, hogy lemondott grófi címéről még nem vált alkalmassá arra, hogy a hatvanas években miniszterelnök legyen.

Wilson nagyrészt ennek köszönhetően uralkomrajutását, és konzervatívok levonták a tanulságot és a gróf helyére a közpárti uralkodó Edward Heath-et állították. Ugy látszik tévedtek. Heath tisztességes és teletöltött ember, de hiányzik belőle minden képesség a tömegek megnyerésére. Ez Wilson szerencséje.

Wilsonnak módjában van ezt a szerencsét kihasználni, mivel Angliában a miniszterelnök bármikor meglepésszerűen feloszlathatja a parlamentet és a neki legkedvezőbb időpontban választásokat írhat ki. Vannak akik mégis vannak győződve, hogy amennyiben tovább javulás lesz a gazdasági helyzetben, Wilson várhatóan ki fogja írni a választásokat és jó reménye lesz arra, hogy uralkodni fog újabb öt évvel meghosszabbíthatja.

HETI FILMLEVÉL

ÉN, NATALIE — BEN JEHUDA MOZI

Natalie még kicsi lány, amikor a szülei nek már sok gondot okoz. A gyermek rendkívül módon szenved amiatt, hogy csúnyának tartja magát. Az anyja megmagyarázza neki, hogy nagyon is szép és érdekes arcú nagy lány lesz belőle, de Natalie nem hiszi. Bizonyára, mire felseperedik, leférétségük még mindig csúnyácska szegény és a fiú, akivel egy vidám estére összehozták, megborzad tőle. Tulzás ez a fiú részéről, Natalie nem csunya, csak éppen nem babaszerűség.

amelyben csak egy csunya lánynak lehet része, akit végre valaki, mégpedig egy csinos és vonzó fiatalember szépen talál és szerelmekkel szeret.

Nehezen vezet el az ut idáig, a kis csúnyságnak sokat kell szenvednie. Mennyire megszeríti a szerelme, milyen ragyogó a tekintete, milyen üde és életvidám, míg egy rettenetes, egy bolondító, észvesztő, pusztító pillanatban, minden kétséget kizáróan beigazolódik előtte, hogy a szerelmes ifjú egy szépságon férje és két fiúcska édesapja.

Natalie nekivág a világnak, illetve átkarizálja New York egy másik lakónegyedébe,

a kis Natalie mellé állítja a nézőt.

A továbbiakban is nagy a sodrása a filmnek. Minden percben történik valami. Egyetlen statikus jelenet sincs. Natalie bonyolult, izgága kis teremtmény, de roppant rokonszenves. A világ, amely körülveszi kissé ijesztő, de hát minden világ az volt, az egy generációval öregbék részére.

kon gyakorolták volna. Leleouch technikájára, szemére, színvilágára emlékeztet Arthur J. Ornitz, az operatőr nagyszerű munkája. Elbűvölőek a felvételek. Ha semmi másért, ezért is sikerre méltó a film. De hát az előbbiekben felsoroltuk még jónéhány erényét és biztos lehetünk benne, hogy közönségünknek megéltetésre talál.

Az amerikai filmgyártás büszke lehet erre a filmre. Miért? Mert újszert, mert szakít a szokvánnyal, az amerikai megkövetelt szemlélettel, ábrázolási módokkal. Arra is tekintettel volt a nagyszerű rendező, Fred Coe, hogy az ujhullám művészi ihlettségében nagy súlyt helyezzen a fotózás művészetére. Talán még soha nem láttunk amerikai filmet, amelyben a fényképezés művészetét ilyen magasztos

Patty Duke, akit a nagyközönség a „Csodatevő” című Helen Keller életfilmből ismer meg, mint kamaszkislányt, majd később a „Babák völgye” című film főszerepéből, ezáltal ismét megállapíthatja róla, hogy nem mindennapi tehetség, érző, okos, ösztönös aki úgy azonosul a rábízott feladattal, mint kevesen a fiatalok közül.

ZOLTÁN DEZSŐ

ahol lakást bérel és felszolgálóként helyezkedik el. A lakást hippy izlésre rendezi be, igen ötletesen és rikító tárgyakkal. Öröme van otthonából, kiváltképpen, amikor az ő lakása alatt lévő apartmanben lakó ifjával megismerkedik. A fiatalember fest, szabad életet él, előbb tartózkodó Natalie iránt, de később beleszeret és a lány életében először boldog. Oly harsány, oly egervető boldogság ez,

gára. Mi a megoldás? Nem tudjuk. A nézőre bizza a szerző, Stanley Shapiro, törje a fejét, kísérje szálmával a lányt további életútján, vagy hagyja magára. Ragyogón indul a film. A csunya lány problémájának gyermekkori felvetése és örök gyászos lebegése a kispolgári ház felett, az aggodó szülők, a tiszti tükök és az emberek lekezelése minden olyan tökéletesen ábrázolt, olyan szívszagot, annyira

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig)
Lehet, hogy napokon belül megváltozik valami az életben, mégpedig kellemes előjelek szerint. Ne legyen közömbös bizonyos eszméletek iránt, most az is fontos, hogy a kelendő pillanatban anyagilag mutasson.

HALAK — (Február 20-tól március 20-ig)
Több ember is kifejezi a meglehetősen és időben, hogy bizalommal van ön iránt és ez nem lesz felesleges, mert nagy dolgok végre hajlására szemeltek ki. A meglehetősen bátorságot kell tanúsítania.

K O S — (Március 21-től április 20-ig)
Nem komoly az a nézeteltérés, amelynek egyik részese. A béke a fontos, amelynek feltételei adva vannak. Valakinek a könnyedsége nem feltétlenül viszi előre az ügyeket, ha szüksége mutatkozik, függetlenül magától.

B I K A — (Április 21-től május 20-ig)
Ha okos és ötletes lesz, rendkívül sikerrel tudja majd kiaknázni azt a helyzetet, mely rövidesen kialakul és esetleg hosszútávra jó irányt szab az életének. Fontos, hogy minél többet pihenjen az egészsége nagyon fontos legyen.

I K R E K — (Május 21-től június 21-ig)
Eredményes korszak következik, de az erejével tanuljon meg gazdálkodni. Csak jó célok érdekében vessen be képességét. Valaki hamis elképzelésekkel hitegeti, tölte amennyire csak lehet, függetlenül magát.

R Á K — (Június 22-től július 22-ig)
Napokon belül döntenie kell, hogy részt akar-e venni egy bizonyos akcióban, vagy sem. A döntése csak azon múljon, hogy érdekes-e, vagy jobb lenne talán más irányba orientálódnia. Ha nem siettetik, várjon, a jövő két közepén is dönthet.

KERESZTREJTVEŒY

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90

Vizintés: 1. Héber tör. s. 6. Francia fizikus 1819–1868. Nevét híres ingakísérlete tartotta fenn, amellyel kézzelfogható módon bebizonyította a föld forgását, teljes név. 16. Európai ország eleje. 17. ...oralizáció, erkölcsi hanyatlás, 19. Magyar költő. 20. Ektelen cipész számszám. 21. Deka betűi keverve. 22. Kitalálás, száműzés. 26. Richard Strauss mű címe. 28. Végtelen kalászos növény. 29. Az ókori Rómában a legfőbb állami tisztviselők és főpapok díszjelét alkotó személy. — 31. Zenei műszo a. m. lány hangszor. 32. Edouard ... francia romantikus zeneszerző 1823–1892. 33. Étel ízesítő. 35. A tüzehelyi sítő része. 36. Polgári vagy katonai kintente, rendjel. 38. Kicsinyítő képző. 40. ...ítás, ritkaság. 41. Francia szanzenekes. 44. Valamely terület rendőri átkutatása, átfésülése. 46. A „Jaccuse” szerzője. 48. ...bu, kelet-indiai tulokféle. 49. Ivarejt. 51. Betűvel a végén álarc. 52. A legrégebb görög jöshely. — 54. Két szó: 1. Politikai gazdaságtan; 2. Személyes névmás. 56. Görög bölcselő iskola. Tanítása szerint az egyedüli érték az erény, minden más megvetendő. Főképviselet: Antisthenes és Diogenes. 58. Tész. 59. Gyógyíthatatlan betegség. 60. ...okál, visszahív. 61. K. A. G. 62. Dal fele. 63. Stráza. 64. Ékezzellet proféta. 65. Fejfedő. 67. Mossdótl. 69. Ferdinand ... francia festő, a kubista irány egyik előfutója. 70. Törvényes, törvényszerű. 72. Korhely, iszákos (ember). 73. Két szó: 1. Az izraeli gyerekek kedvence ünnepe. 2. Nigériai város. 75. Újság. 77. L. I. 78. Vissza: a gazdasági eredmények mutatójához érték-többlet. 79. A zsidó nép első ellensége, Saul és Dávid verte le őket. 82. Kábítószert eleje. 83. Ergo betűi keverve. 84. Rangot jelez. — 86. Magyar politikai rendfőnöke. 87. A Cornelius patriciusi nemzetségének legháresebb ága. 89. Két szó: 1. Kiseb gerincecskkel táplálkozó ragadozó; 2. Nagy evészet-ivászat. — 90. Hasonló.

Függőleges: 1. Kazantzakis görög regényíró világhírű műve. 2. Különböző gyantának illóolajokban való oldata. Trópusi növények sejtjeiben fordulnak elő. 3. Francia számmév. 4. Vissza: alarm. 5. Jacques ... francia államfő 1732–1804. Tizenhatodik Lajos pénzügyminisztere. 7. Két magánhangzó. 8. Görög törzs 1–2 betűi felcserélve. 9. A kultúra terjesztés szolgálatában álló ipar. 10. Alsó betűi keverve. 11. Dominál, túlsúlyban van. 12. A

A 2142 SZÁMÚ KERESZTREJTVEŒY MEGFEJTESE
Vizintés: 5. Gália. 14. Tárász Sevecsenkö. 16. Hegel. 18. Lagos. 21. Canon. 23. Plautus. 33. Bárányfelhő. 40. Lora. 43. Achen to. 54. Csuka. 69. Előjárás. 72. Szántás. 74. Alaszka. 77. Kortan.

Függőleges: 2. Zapata. 3. Origo. 6. Astera. 7. 1. Légsúlymérő; 2. Mali. 11. Inóma. 19. Spárta. 21. Cselló. 27. Henri Matisse. 32. Származástan. 33. Benelux. 36. Öresund. 41. Csik. 48. Natal.

UJ KELET SZELVENY 2145 REJTVEŒYALAPZAT
Név: Cim:

Őszi kiránd
A Ti felrobb
«vig
— Rász Mo

Két évvel ezelő háború után, am Sejknél, a közelé lantva a sziklás jáin félig elcsúszó szádok roncsai nyomát” viselve és meghatottan i ruló képet.
A szélesdomb lobogó a sziklat felett, többet jel szerű szimbólum hosszú lidércnyo erejét szétzúzó t gyűri szétszakítá megnyitását hajó

Fülünkben S dalok melódiai az Akabai-öböl csak tanui vag hanem aktív sz nek.
Most minden ugyanazon a h let nem változo Mi változtunk seink, elszűnt a ereje és nyomul dent — illuziók De a felesleg és becsesebb le barna katonák szolgálatával, ő akik otthon t messi zöheren t hanem a tényl kapujában ...

RÁSZ NAC
A 67-es emle metővé vált eg partján. És az ban, amelyet n aknavessélvre el. De a Rász és hernyótalpa müt váltotta új országút Ke galmasan dolg hengerlő gépei mekzedték a kását, amely e összeköti majd Slomóval.
Az UNO vol likus szépségt nyos homokfóv tőrünk le sz o UNO-tábor ma „örzésével” me évvel ezelőtti je tanúskodik a tá ons Forces Ca Csak innen,

EURÓPAI UTINAPLÓ

EZ AZ ÉG KAPUJA, RAJTA LÉPNEK BE AZ IGAZHITŰEK

hirdeti Heidelbergben Dávid, a zsolttáros király
— Stuttgartban, Jud Süss, az első zsidó miniszter vesztőhelyén —

Irtá: FRIED MIKSA

Heidelberg!... Vonzó név. Össze van kötve az ifjúság romantikájával. A két világ-háború közötti években se eleje se vége nem volt azoknak az ifjúsági-, diák-elbeszéléseknek, filmeknek és melódikáknak, amelyek lelki és szellemi vetületét adták ennek a városnak, amely a Rajna egyik mellékfolyójának, a Neckarnak két partján és a vadregényes Odenwald lábánál terül el. Egyetemét, amely világhíres lett, még Ruprecht választófejedelem alapította, 1386 körül. Ez a hat évszázados mult sok diák-megmozdulás központjává tette, a ma 120 ezer lelket számláló Heidelberget.

SZÓLJ HOZZÁM A VIRÁGOK NYELVÉN...

Ich hab' mein Herz in Heidelberg verloren... Szívetem Heidelbergben vesztettem el... Diákdal, amely, úgy emlékszem, hasonló film keretében járta be a felvilágított, és népszerűségnek ma fel sem mérhető áttörője volt. Egy emberöltő előtt minden társadalmi és rangfokozatu ifjú ezzel a dallal próbálta kifejezésre juttatni lelke érzelmét. A mai izraeli malódia méreteit alapul véve, összehasonlíthatnám, talán, a mi drága szábreink kedvenc dalával: Tótháber élj bopráchim... Azaz: szabad áttüetésben: Szólj hozzám a virágok nyelvén...

Ha párhuzamot akarunk vonni a két ifjúsági dal művészeti fokozatai között, valóban, nincs is helye annak, hogy kutasuk, melyik áll felette a másiknak. Mert a legmegnyugtatóbb ebben, hogy amíg a lelépő nemzedékünk és elődeink idegen népek ifjúságáé dalain almozdítottak, a mi lányaink-fráink a saját kertjükben termelt virágok nyelvén értik meg egymást.

A ZSOLTÁR SZELLEMEBEN KARDÉLRE HÁNYT ZSIDÓK

Mialatt az emberi lét kurtára szabott földi pályájának legszebb fejezetén elmélkedve, jártam családommal a város évszázados multu utcáit, sikátorait, a máig fennmaradt váralkakba beépített várkapuk egyikere tapadt a tekintetem. Róla ökölnyi, kivésett héber betűk néztek le ránk a magasból.

Ze hásiár lá-Ádonáj, cádikim jávov bo... Ez az ég kapuja, rajta lépnek be az igazhitűek... Szóval: Dávid, a zsolttáros király 118-ik versének egyik legszebb idézetével köszöntök itt, az idevetődő idegtem. Melegem, szívvel, úgy, ahogy csak a zsolttár gazdag nyelvvel tudja kifejezésre juttatni, a sovány várt, valamikor az idők végén bekövetkezendő, jobb-szebb világ hajnalhasadását.

Megható gondoltam magamban. — Bizonyára, a tartomány őrgörge, aki egyben a város teljhatalmu ura volt, véshette ki a várkapura a zsidók királyának ezt a fenséges zsolttár gondolatát. Tette pedig ezt nyilván, annak igazolására, hogy a fekete pestis idején, 1348-ban, amikor dokumentumokkal „lehetett” alátámasztani, hogy a zsidók zudították a katasztrófát Európa népeire, „5 mindent elkövetett, hogy ezt a megalkodott fajzatot jobb utra térítse. Előbb csak a kereszt-víz alá akarta állítani, a már több mint másfél század óta létező zsidó közösséget. Csak amikor ellene szegültek nemes szándékának, hogy a kereszt szent jegyében, megmenthesse testület-lelküket, kényszerült vagyonukról megfosztani és a városból kiűzni őket. De ez volt a jobbik eset. Mert hiszen a nagyobbik felét karéltre hányta.

Nyilván, akkor, az Istennek tetsző cselekedet szimbolusaként, vésette ki a hívő őrgörge a zsidó királynak, az igazhitűekre és igazlelkűekre utaló cíttumát. Mindent idejében és megfelelően helyen.

AMIKOR HEIDELBERGBEN A ZSIDÓKRA IS RASZTÓTT A NAP

A zsidó élet nyomaira újból csak 1660 körül bukkanhatunk Heidelbergben. Az Oppenheimer család tagjai kaptak engedélyt a letelepedésre. Ebből az utóbbi családából került ki, az 1698-ban, Heidelbergben született Jozsef Süss Oppenheimer, aki „Jud Süss” néven futotta be a zsidó tragédia tövises útját. Persze, 1660 után is voltak szép számmal zsidóellenes akciók. De el kell ismernünk, hogy népnünk szempontjából is vannak Heidelbergnek napos oldalai. Ezekkel a pozitív je-

lenségekkel főleg az Egyetem-téren találkozhatunk. Itt van a hat évszázados multu, komor, négyszögletű egyetemi épület, amely 1673-ban, a bölcsészeti kar tanári méltóságára hívta meg az Amsterdamban, a zsidó életből kiközösített Baruch Spinozát.

A mult század második felében és a századforduló elején az oroszországi és a többi reakciós országok főiskoláiból elűzött, sok-száz főre tehető diákság oltathatta a heidelbergi Alma Mater-ben tudománysozmját. Liberális szellem hatotta át az itteni egyetemi oktatás hatóságait. Tágranyították a főiskola kapuit. Heidelbergben kapta egyetemi kiképzését, az orvosi diplomát elnyert Saul Csernichovszky, népi újjáéledésünk nagy nemzeti költője és a jeruzsálemi egyetem egykori nagytudásu professzora, Jozsef Klausner. Végül itt tanult és tanított, a matematika tanáraként — Cvi Herman Schápira a Keren Kájijemet a Zsidó Nemzeti Földmegváltó Alap gondolatának megálmodója és kezdeményezője.

A hatszázéves régi egyetem töbzsözűdségében modern, új főiskolai épületek emeltek, amelyben ma a világ összes népeinek diákjai csoportosulnak. Izraéliek is.

A náci uralom alatt az 1400 lelket számláló helyi zsidóság teljesen elpusztult. Ma a világ négyesarkából összeverődött, körülbelül, 100 főnyi zsidóság él Heidelbergben.

SZELLEMLŐRÁSOK TRAGIKUS TÉVEDESEI

Nem lehet Heidelbergben lenni, itten az Oppenheimer névvel találkozni és nem ellátogatni Stuttgartba, ahol Jud Süss fejezte be szédületes, magasbaívelő pályafutását — a bitófa alatt. Közben, miatt az autó szeli a kilométereket, filmszerűen vetődnek, a gondolatban kifeszített mozivásznonra, a német zsidóság szellemi nagyságainak egyes kiemelkedő alakjai.

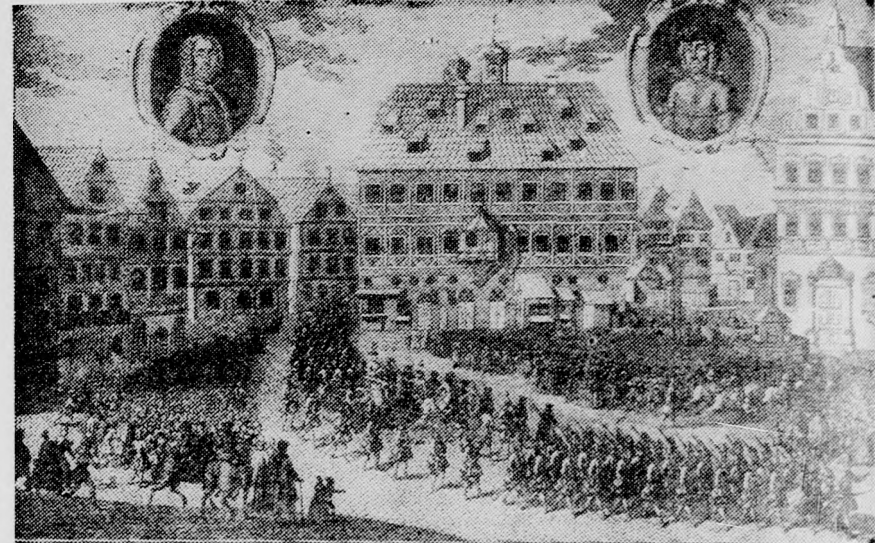
Heinrich Heine, a Chájim nevet kapta, amikor első ösünk, Abraham frigyebe lépett. Hiba keresztelkedett ki, polgári méltóságok miatt. Nem érte el őket. Különböben a szentelt víz sem tudta lemosni róla, a mely gyökereket eresztett zsidóságát. Csillogó költészete zsidó forrásokból táplálkozott. Zsidó maradt. Mose Mendelssohn, a nagy zsidó tudós és író őszinte és mély hittel elvette, indította el a Hász-kálá, a felvilágosodási mozgalmat, bízva abban, hogy az európaisítási, illetleg a németesítési elképzelései meghozhatják népének a megváltást. Miden koncepciója — kártyavárként omlott össze. Albert Einstein óriási koponyájára vetődik ezúttal a vázsonra. Eppen a relativizmusával lehet a legeklatánsabban bizonyítani, hogy amíg áll a tétel: minden relativis ezen a földön, örökösöntartó és állandó, az országa határain kívül élő zsidó sorsragadójára. Rathenaut, a weimari köztársaság zsidó származásu miniszterét sem lehet kihagyni a galériából. A gyilkosok azért terítették le, mert sikerült megmentenie a sajátjának is vélt német hazát, a teljes összeomlásból. Roza Luxemburgot kell még ideállítanunk drámai mintaképpül: Nem született német földön, de a német és a világ proletariátus éharcosaként lett kommunista ideáljainak céltalan mártírja. Mert hiszen ideáljai sem a zsidóságot sem a világot nem szabadiították fel a béklyók alól. Sőt, ha feltámadna halotti poraiból, nem kétséges, őrá is lesújtana a vörös diktatura, Moszkva örök.

STUTTGART AKASZTÓFA UTCÁJA

A technikával, a robogó autóval a száguldó gondolatok sem vehetik fel a versenyt. Hány nevet, eseményt kellett volna még megemlégetnem, hogy megközelítő képet rajzolhassak azokról a szellemi nagyságokról, akik német földön éltek és elképzelt, jónak tartott ideáljaikba vakon bízva, járták a tévelygő utját. Mialatt a rájuk feltekintő zsidó tömegeket is félrevezették. Ezért magas árat fizettek.

Ime: már bent is vagyunk a ma 600 ezer lakosú Stuttgartban. A vészorszag előtt hét-nyolc ezer zsidó élt itt, akik a város és a környék iparában, kereskedelmében és tudományos életében főszerrepre vittek őket is elfújta a szél...

Pedig, ők igazán okultak volna a városukban kétévszázaddal korábban, 1738-ban lezajlott megrázó, nagy zsidó egyéni tragédiából, amelynek az akkori idők valóságos zsidó államminisztere, a kincstár legfőbb őre, Jozsef Süss Oppenheimer esett áldozatul. Csak a városonak az idők folyamán elég megközelítő

Jud Süsst kísérik a vesztőhelyre

helyre került Tutzenhof-Steile-ig, azaz a Tutzenhof-Mercedéjig kellett volna elmenniük, — időközben Akasztófa utcának nevezték el, — hogy lelkszemek előtt felécsessék Jud Süss nagy drámáját.

Jozsef Oppenheimerre, aki fiatalon nagy karriert futott be a manheimi és a frankfurti gazdasági életben, feligyezt Karl Alexander, Württemberg hercege. Előbb házi zsidóivá fogadta, majd 1733-ban, az akkor alig 34 éves zseniális fiatalembert, formálisan is miniszterre nevezte ki, akib a pénzügyekkel bízt meg. De ezenkívül legfőbb tanácsadója lett az összes államügyekben.

JUD SÜSSRE LECSAP A VÉGZET SÜTŐ OKLE

Oppenheimer rendbehozta a tartomány adóügyeit. Megerőszerte a kereskedelmet és az ipart. Törvényiszteletrre és adófizetésre kötelezték a nem-zsidókat és az előkelő patriciusokat is. Ilyenfórmán érhető, hogy a luteránus felekezeti lakosság, amely különben sem szívelte a katolikus hitű herceget, gyűlölettel a zsidó miniszterre összpontosította. Ő pedig emelkedett a társadalmi ranglétrán. A legelőkelőbb főúri családok hölgyei a legnagyobb kegynek taartották, ha a zsidó miniszter galáns kalandjainak szereplőivé lehettek. Mert gazdag, dalás férfi és az uralkodó herceg után a legfőbb ur volt a tartományban. A zsidókat eltávolodott, de megmaradt zsidónak, és segítéte hűsorsosait, ha bajba jutottak.

Amikor azt hitte, hogy a legtitkosabb vágya is valóra válik, nemessé-görffá útik, váratlanul meghalt hercegi pártfogója, Karl Alexander és Oppenheimerre rácsapott a gyűlölet ökle. Nyomban letartóztatták, börtönbe vetették és itt a válogatott kínzások hatása alatt, minden ráfogott koholmányt, általa elkövetett bűnökét beismer. Kötél általi halálra ítélték.

LŐHITRÁÓT

Ezt a szót itt találták fel az országban, én legalábbis sohse találkoztam vele a gálutban valaha használatos könyvekben és az első alkalommal, amidőn olvasás közben újságban ráakadtam, szótár után néztem és amikor a jelentését megtudtam, öröm fogott el, hogy min, már ezt is tudja ez az öreg-fiatal nyelv: a viszontlátásra.

De figyelemzetem a nyárias olvasót, hogy ez a löhitráót nem egészen azonos a viszontlátással. En nem elfogultságból mondok, de ez a löhitráót kedvesebb, melegebb, szíves-szöbbs, muzikálisabb, mint a többi nyelvben használatos hasonló udvarias szó. A viszontlátáson, például, úgy megérezük, hogy nem ennek a nyelvnek a talaján termett, mint ahogy sok más szaván is. Ha nem is érődik rajta a fordítás szaga, mégse olyan törőmet-szett, mint ez a mi löhitráóunk. Auf wiedersehen és lett belőle a viszontlátásra.

Nem tudom, ki volt a löhitráót bábjája, de nem is akarom tudni, nehogy valamelyik nagy név elszedditen, vagy valami kis újságíró előtt, aki először írta le, még inkább leboruljak. A löhitráót meg fog maradni csonkítottattnul, így, ahogy van, örökre. A viszontlátást igyekeznek az emberek megőrizditen, „visz-látás”-ra, mert olyan hosszadalmasan hangzik. Névelőt is raktak hozzá, koloncának meg a viszont szót, a végén meg még egy rag is. Ez meg csak egy szó — löhitráót.

A viszontlátásra csak egy elröppen, inkább csak udvariaságból mondják, csak pont egy beszélgetés után, egy utcai találkozás után. Ahogy kimondta, aki használta, már el is vesztette a jelentőségét, már nem is gondol komolyan, őszintén arra a bizonyos viszontlátásra, csupán annyit, mint amikor azt mondják valakinek, akivel találkozunk, akit szívből utálunk, hogy nagyon örültünk, holott az őrdöbbsé kívánjuk.

A viszontlátásra, mondjuk egy sokat fecsegő nudniknak is, aki az idejeinkre megy, a viszontlátásra, ami azt jelenti, hogy hozzája el már magát.

Luteránus papok jártak be hozzá, a börtönbe. Biztosra ígérték neki, ha elhagyja ősei hitét, kegyelemben részesül. Elutasította ajánlatukat, mondván, hogy az akasztófán magasabba amúgysem huzhatják fel.

Erre a papok agyában megfogantott örökös átlétre, rendkívüli vaskalitat csináltak. Ebben húzták fel, hogy a bitófánál magasabb ponton, retetesen megkínozza, tegeyen potot a halál — tragikus élete végre. Jozsef Oppenheimer a Smá Jiszraél... Halljad Jiszraél... kiáltással vett búcsút a földi létől.

MEGVEDUNK ÉLETUNK-VERUNK ÁRÁN...

Lion Feuchtwanger a huszas évek végén, „Jud Süss” néven hatalmas, drámai hangu regénnyel lepte meg a világot. Az olvasók tüzezi valósággal szétkapkodták a többeszer pcdányiszámban és több kiadást megért regényt, amely ezt a tragédiát közel 500 oldalon vázolja fel. Magyar fordításban „A herceg és zsidója” címmel látott napvilágot.

Klárával együtt melyen megrendülve állottunk a feltételezett vesztőhely előtt. A párti zsidó sors mártírúmának egyik legdöbbenetesebb jelképét láttuk, történelmi távaltából, és minde megismétlődő lehetőséggel. Uri körbünk állott. Vállunkra emelte két kezét Közrefogott. A szábre közvetlenségével mondotta: — Gyertek!... Ebből az egy szóból még azt is véltem kiolvasni. — Gyertek, jó öregek. Ne féljetek, míg bennintek láttok. Fiaitokat, lányaitokat, akik öröküdnk háznák határain és megvédünk életünk-vérünk árán...

Autóknk robogott dél felé. Nyelte a kilométereket. Lindaunál, a Bodeni-tó partján kitépünk Németország területéről. Itt kiszálltunk, észak felé fordultunk és búcsút vettünk népnünk nagy mammut temetőjétől.

A löhitráót, az más, az meghívás, invitálás a házamba, találkára, a megbeszélte kirúdlásra és egy kedves mosoly is jár hozzá.

Hogy az idegen nyelvben hányadik szó ez a viszontlátásra, amelyet valaki ebből a nyelvől megtanul, nem tudom, sohse gondolkoztam rajta. A löhitráót tudom. Pontosan a harmadik: Sálom, tudó és utána követlek a löhitráót. Löhitráót, mondja nekem a román, a német, vagy a magyar nyelvű-letöltő származó új olé, löhitráót és mosolyog, várja a hatást, hogy mit szölok hozzá, ő már elindul a begyökerezés útján.

Löhitráót, ádoni, löhitráót. Cipike, mondattam valaha Cipikének a másodikból délben, amidőn együtt mentünk hazra Cipivel az iskolából és a másnap reggeli randevura előtörtam. Löhitráót, reb Majsne, máchár, a Teremtő megítésével, a templomban. Löhitráót, mondja a fiu a lányunk elválláskor, az egymás szemébe néznek és tűz lángol a szemükben. Sálom, köszön a férj reggel 8 előtt az asszony-nak: löhitráót, edesem, délen várak a hivatal kapujában — enyeleg vissza az asszony. Már jesivá növendékektől is hallottam: Löhitráót, Chájim, bösörtá bábokor a tanházban. Egy fiatalember jött ma reggel velem szemben. Hátisrák volt a hátán, kenversák az oldalán, a kezében meg puska. Köszönt. Nem azt mondta, hogy boker tov, azt se, hogy sálom, hanem löhitráót.

Sose hallottam a tiszeknél Miskolcon, hogy egy katona azt mondta volna civinek, hogy viszontlátásra.

Ez igen, és a szemem közé nézett, amivel azt a határozott hitet akarta kifejezni, hogy ez a viszontlátás, böczrát Hásém, lére is fog jönni.

Löhitráót, mondattam neki én is és ezzel biztosítottam, hogy ebben a viszontlátásban én is rendületlenül hiszek, csak hogy én ezt a kívánságomat, ezt a szent hitemet kiterjesztetem az egész izraéli vávám.

LÖWENKOFF KALMAN

Mivel a munkások nem akarnak dolgozni

TELJES GAZDASÁGI KÁOSZ FENYEGETI CSEHSZLOVÁKIÁT

Prágában manapság ugyszólván senki sem dolgozik napi három óránál többet. A csehszlovák, valaha Keleteurópa legszorgalmasabb és legjómódúbb dolgozói, a passzív ellenállás egyetlen lehetséges formájával küzdenek a szovjet elfoglalás ellen — a naplopásnál. A munkások ezrei lézengenek céltalanul az utcákon és töltik meg a kocsmákat kora reggelől záróráig. Az építkezések színterén a légi embert. A tisztviselők későn érkeznek az irodákba és ebéd után csak ritkán térnek vissza. Egyes üzemek a termelés csu-

meg filozófikusan egy csehszlovák üzemezet. Az új prágai rezsim, melynek eddigi legfőbb erőfeszítései a tisztogatásokban merültek ki, nem igen tudja, mitévő legyen. Kétségbeesésében, a múlt héten leváltotta a pénzügyminisztert, a külkereskedelmi minisztert, az árellenőrzési, valamint a gazdasági tervhivatal miniszteriumainak vezetőit. A kormány továbbá bevezette a hatnapos munkahetet, az eddigi ötnapos helyett, nyilván a termelés aránylagos növekedésének reményében. Ez optimista feltevés. Az ipari szabotázs feltartóztatatlannal folyik.

De nyilván csak kevés csehszlovák érdekel, hogy a szabotázsnak nem a szovjet megszállók, hanem saját maguk az első áldozatai. Mintha eltökélt szándékuk lenne lassú gazdasági öngyilkosságot elkövetni, ami a maga nemében éppenoly tragikus, mint a politikai szabadság letiprása volt egy évvel ezelőtt.

A gazdasági lelassítás következményei mindenkit érintenek. Csehszlovákia áruelosztási rendszerét az összeomlás fenyegeti. Az asszonyoknak hajnalban kell felkelniük, hogy valami élelmiszerről gondoskodhassanak; friss hús és tojás nehezen található a városokban. Tehervagonok hiánya miatt, a nyáron 3600 tonna hús és 105 000 tonna más szovjet élelmiszer heteken át vesztelt a Cierna-i rendező pályaudvaron. Senki nem éhezik, de az Ausztriából és Németországból hazatérő csehszlovák turisták élelmiszerral megtömött bö-

röndöket cipeltek. Legalábbis így volt egészen a múlt hétig. Azóta a hatóságok leltitották a csehszlovák állampolgárok külföldi kirándulásait.

DUBČEK

A prágai üzletekben márcsak a kirakatokban láthatók fogyasztási cikkek. Az üzletek polcai ugyszólván üresek. Az építkezés olyan drasztikus módon lelassult, hogy az idén tervezett 6000 új prágai lakás közül eddig csak száz készült el. A szénhiány miatt a kormány kénytelen csökkenteni az iskolák és a magánlakások szénellátását és az áramszolgáltatást 14 százalékkal redukálták a „nem vitá-

ha” ipari üzemekben.

Csehszlovákia külkereskedelmi mérlege nyolcos deficitet mutat fel és a kormány kénytelen volt drasztikusan lecsökkenteni még a termeléshez szükséges felszerelések behozatalát is. Az ország legfontosabb export-termékei, többek között a fa és a sonka, hiánycikk lett. Az export hanyatlásának egy másik oka a csehszlovák árucikknek egyre gyengülő minősége. Különben is, az export nem éri meg az erőfeszítést: a helyi piac „nem válogatós” és felvesz mindent.

BÜNBÁK

A megszállott ország klasszikus példája a rossz kommunista gazdálkodásnak és kizsákmányolásnak. A második világháború előtt, a „Made in Czechoslovakia” fémjele volt az acél, gépszerszámok, üveg-texil- és bőrárak kitünő minőségének. A csehszlovák ipari üzemek nagyjában sértetlenül vésztették át a háborút, de aztán jött az 1948-as kommunista puccs.

Prága magáévá tette a szovjet gazdasági rendszert, a Szovjet pedig Viszpolította az országot, melynek termelését az általa előírt áron vásárolta fel. Ugyan például az uránium esetét. Csehszlovákiát volt a világ első uránium-termelő bányája, az szállította az uránurakóércet, amelyből Mme Curie elszigetelte a rádiómat. Az ötvenes években Oroszország a csehszlovák uránium javarészt termelési áron vásárolta fel, amelyet mesterségesen alacsonyán tartottak, mert a bányákban főleg politikai foglyok dolgoztak — fizetés nélkül.

1966-ban, Novotny merev rezsimje kénytelen volt engedni a reform-követeléseknek és megkezdte a nemzetgazdaság decentralizálását, de a szigorú politikai ellenőrzést továbbra is fenntartotta. A gazdasági helyzet javulása csak Alexander Dubček hatalomra jutásával indult meg, aki 1968 híres tavaszán benyújtotta a politikai szabadság vitális motorját és adoptálta Ota Sik, gazdasági szakértő reformjainak sorozatát. Mint helyettes miniszterelnök, Sik megszemenő decentralizációt kezdeményezett és hozzájárult a nemzetgazdaság gyors modernizálásához, különösen az évtizedek óta elhanyagolt könnyűipar terén. Sik 400 millió dollár kölcsönt akart kapni a Nyugattól, hogy legalább részben függetlenítse Csehszlovákiát a szovjet piacoktól és nyersanyagoktól.

A szovjet megszállás megölte ezt a reményt, Dubček utódja, Gusztáv Husák jogosan panaszkodik, hogy kaotikus állapotban vette át a nemzetgazdaságot — de jótalanul vádolja Dubček rezsimjét és különösen Siket, aki jelenleg „bizonytalan időtartamú szabadságon” van Svájcban. A káosz valójában Dubček és Sik gazdasági reformjai hatálytalanságának eredménye és annak a ténynek, hogy a csehek egyszerűen nem akarnak dolgozni az oroszok-

FOKOZATOS BEFAGYASZTÁS

A kommunista ortodoxia bélyegi közé szorította, az ország új urai visszatértek a központi tervezéshez és az „amerikázó” munkásokat most „ideológiai átképzéssel” — értsd kényszer-munkával fenyegetik. A kormány jószóló építelményeket, lenyelt textilipari cégek és magyar vasutasokat hozott be és „önkéntes” hétvégi munkára szólította fel a cseh dolgozókat Lenin jövő évben esedékes századik születésnapjára fordulójának megünneplésére. 1968 tavaszán, a rövid szabadság részleges boldogságában, a cseh munkások önkéntesen vállalták a „Dubček-siktákat”, az azonban hallani sem akarnak túlfaragványok. Közben, a megszálló rezsim beavatkozása a mélypontra zúsztatotta a nemzetgazdaságot. Az év elején 16 százalékkal felemelték a béreket, de ezzel csak az infláció itemét növelték. Most a rezsim igyekszik befagyasztani a béreket és árat, de csak fokozatosan, nehogy tüllesztse az amugyis ellenséges néphatalmat.

Minthogy a nép minden pillanatban várja a cseh korona leértékelését, megindult a költekezés láz és a még kapható fogyasztási cikkek ára spirálszerűen emelkedik. Az inflációt meg lehetne állítani és a gazdasági bajok javarészt orvosolni lehetne, ha a csehek nem hoznák le a gazdasági liberalizációt, erre azonban csak egy általános liberalizáció esetén lennének hajlandók.

A Szovjet és a Husák rezsim dilemmában van. Tudják, hogy a gazdasági liberalizáció és a reform elkerülhetetlenül a politikai szabadság követelésére vezetnének, amiól mindennél jobban félnek. Másrészt nyilvánvaló, hogy előbb-utóbb kénytelenek lesznek valamit engedni tenni, ha azt akarják, hogy a csehszlovák nemzetgazdaság egyáltalán produkáljon.

Közben az akasztófahumor még mindig virágzik Prágában, mint azt a legújabb politikai adoma illusztrálja:

Kérdés: Mi történe, ha Csehszlovákia elfoglalná a Szaharát?
Válasz: Két éven belül homokot kellene importálnunk.

(Timo)

HUSÁK

Prágában is azt a benyomást kellik, mintha sztrájkolnának. „A felettésket nem respektálja senki mert ők is lopják a napot”, jegyzi

Az 50 éves WIZO

Írta: GÁCS TERI

Félévszázados létét ünnepli a WIZO. Ötven évvel ezelőtt alakult a cionista asszonyoknak ez a mai, az egész világot behálózó tetőszerve és indult el a fejlődés útján, hogy eljusson mai, nagy jelentőségéig.

A múlttól szólna, nem ez volt az első cionista női megmozdulás. Voltak a WIZO-nak elői, mert már az első cionista kongresszus után megindult a női munka, mely az egyes országokban csoportok alakulásához vezetett, amelyek a nemzeti gondolat ápolói voltak. A legnagyobb volt az angol FWZ (Federation Womens Zionist), a tulajdonképpeni gyökere a WIZO-nak. Volt Galiciában egy nagy csoport, „Frauenbund für Galicien und Bukovina” és a magas kultúrfokozatú belga „Cercle des Dames Sionistes” Antwerpenben. Ezek miniatűrben igyekeztek megfelelni a nemzetépítő feladatnak.

Már 1910-ben megmutatkozott a centralizáció szükségé, de nem volt megfelelő kéz, amely összerajta a szétszórt csoportokat. Újabb tíz év kellett, míg 1920-ban megszületett az egység. Az első világháború utáni kétségbeesés lehetővé tette az egyes országok delegáltjainak összehívását. Dr. Rebeka Siefert elnöklésével Londonban. Ezen a gyűlésen megalakult a WIZO (Womens International Zionist Organisation), mely Dr. Rebeka Siefert választotta meg a szervező elnökül. Dr. Rebeka Siefert 40 éven át volt orkeszter, a nemzet gondolatától átfutott vezetője a WIZO-nak.

Működött abban az időben itt, az ország területén is a „Haszadrut Násim Ivrim” név alatt egy asszonyosonort a szociális munka terén, oly nagy nehézségekkel küzdve, hogy csak egy kis szobát tudtak Jeruzsálemben fenntartani, amelyben alig tíz csecsemőnek volt helye.

Mintha a WIZO megalapításával varázskéz érintette volna az addig sok időkarral, de lassan haladó nemzeti munkát. Mintha egy nemzettel szembe fordult volna a hirtelen előnyös éghajlat alá kerülő nővérvonalán át átszűrte a napa számára az a körülmény, hogy a sokat szenvedett chalcni korszakot követően, már négy éves volt a hivatalos nemzeti otthon, mely az 1917-ben megjelent Balfour deklaráció után, a mandátárius kor kezdetén, simább utakat nyitott meg a női munka számára. Hogy hasonlatlan érzékelésben a fejlődést, olyan volt, mint egy mezei állománynak, melyben az elhaló törpe mint örökös ébred fel és nyújtóztatja óriásivá nőtt karjait.

Országhatárokon keresztül, kiváló asszonyok sorozata fogott kezét, akiket közös akarat kötött, a nemzeti otthon fejlesztése, gondoztatlan gyermekeknek, munkanélküli asszonyainak felkarolása, a tudatlanság és analfabétizmus elhárítása és a nemzeti gondolat intenzív ápolása.

Egyháttól létesítettek a WIZO-intézmé-

nyek, gyermekotthonok, csecsemőgondozók, napközi otthonok, foglalkoztatók, asszonyok bevezetése az itteni életbe, a háztartás vezetése, az étkészítésbe. Persze mindez csak kezdeti forma volt a mai kialakultsághoz képest, nem mérhető össze a mai fejlettséggel, melyet, például, az országban működő két nagy és a higiénia minden követelményének megfelelő csecsemőotthon mutat: egyik Tel-Avivban, a másik Jeruzsálemben. Világos, szép, egészséges, napiszerű helyiségekkel és képzett gyermekgondozókkal ideális feltételei egészéget, derült életet igenlő nemzedék felnevelésére.

Tul a kisdéked gondozásán létesítik az évtizedek folyamán a WIZO-nak olyan külön-böző életlehetőségeket biztosító intézményei, szak- és mezőgazdasági iskolái Náhálál, Afula, Ajánlat iparkolái és a művészetet fejlesztő tanfolyamai mindezt az országban 1920-1948-ig, az állam kihirdetéséig, a WIZO-munka nyomán történt. Természetes lett volna, hogy mindazon munka, amit a WIZO addig végzett, ami tulajdonképpen állami feladat lett volna, átszüljön az államra. De az ellenkezője történt. Megszaporodtak a WIZO feladatai. A WIZO vezetői felismerték, hogy ami a függetlenségig nyilatkozott után következett, az a munka neheze, az államilapított, államszervező munka keretében olyan nehézségek hárulnak az ország népre, amelyekhez nem elégségesek az eddigi erőfeszítések.

Ha — amint meg kell állapítanunk — a WIZO bűszke lehet félévszázados teljesítményeire, otthonaira, iskoláira, napközi otthonaira, asszony- és gyermeknevelő munkájára, legbüszkébb lehet a klita javára teljesített munkájára. Idegen légekörből, Kelet-Európából, Közép-Keletről, mohamedán országokból: érkezett ölék begyűjlesztése, lelki egyensúlyuk fenntartása nehezebb és súlyosabb volt minden eddigi munkánál.

Természetesen segítőkész ezreire volt szükség és ebben nem is volt hiány. Az országos WIZO asszonyai készen állottak mindenkor és mindenütt segítséget nyújtani, míg a külföldi testvércsoportok egyes intézmények patronálásával vállalták, hogy az anyagi feltételeknek eleget tegyenek. Magános, árva, félárva, megfélemtetett otthoni gondozással nem rendelkező gyermekek számára megalapították a Hadastinye gyermekfalut; rendezett otthonból, iskolából, a legkülönfélébb ipari és iparművészeti műhelyekből a hazának számtalan, derék, hasznos polgára került ki és vált az ország hasznára.

Ma már ott tart a WIZO építőmunkájának fejlődése, hogy szerte az országban, különösen az olé-települések közelében, a fejlesztési területeken, ipari tanulóműhelyeket és tanácsadó-központokat állítanak fel. Ezek a központok egyben az esti kulturális központokat is képezik és a néhai nagy vezetőségénység, Dr. Rebeka Siefert után a Rebeka Siefert-közpon-

WIZO

toknak nevezik.

Még sokat lehetne beszélni az 50 éves WIZO munkájáról. Fel lehetne sorolni még számtalan ágát, mely asszonyzervek jóságából, költekeségéből és a zsidó követelmények felismeréséből fakadt. — Végláthatatlan ez a munka, amely kicsiny patakként indult el és hatalmas folyamává nőtt, amely megteremtésénél átjárja az egész országot. Vagy hasonlíthatom egy hatalmas labirintuszhoz építve, melynek minden zuga az életet szolgálja. A zsoltszöveget az mondja egy helyen: „Im Adonáj lo bone hábjit, lászav amlu bonár”. Ha az Örökkévaló nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ennek a hatalmas, ezer-felé terjedő épületnek az építői nem hiába fáradoztak. Ezt a hatalmas épületet, melynek WIZO a neve, az Örökkévaló építette, az Örökkévaló vezette tervezőinek, építőinek, teljesítőinek kezeit, hogy arra az eredményre jussanak, melyet maguk elé tűztek, megmentsék Izrael gyermekeinek ezreit a pusztulástól, erkölcsi romlásától és elvezessék a felemelkedés felé.

Aki teljes egészében át akarja érezni a WIZO-munka jelentőségét és felbecsülni 50 éves munkáját, menjen el egyszer a nagy jaffai gyermekotthonba. A gyermekek száza járják fel és le az óriási épület lépcsőin. Kicsiny, 5-6 évesek egymás nyakát átkarolva, egymáshoz simulva, mint a gyöngyör járnak az óriási előtérben. Ahogy egymásba kapaszkodnak, kifejezésre jut szeretet áhító szívük vágya, hogy legyen valaki, akizhez tartoznak, akit szerethetnek. Száz és száz elhagyott gyermek, azaz elhagyott volna a WIZO nélkül. Hát nem áldottak azok a szívek és kezek, amelyek védelmező és gondoskodva a fejük fölé nyúlunk?

A másik otthon ugyancsak Jaffán van. Egy hatalmas öreg házban, belül modern keretek közt gyönyörűen kiépítve, magába fogadja az utcán kallódó, romlások, bűnnek, betegségnek kitétt fiatalokat és átneveli őket szakmákra, művészetre, önzertes munkára és megtanítja őket önmaguk megbecsülésére. Soha ilyen intenzíven nem éreztem át a WIZO-munka jelentőségét, értékét áldozatosságát.

Sokat lehetne még írni ennek a gigantikus, emberi szellemek által tervezett és áldozatos kezek által emelt épületnek a munkájáról és jelentőségéről, amelynek WIZO a neve. Szűkek egy újszöveg keretét felölelni a valóságok. Könnyű kellene írni róla, érdeműs nevetek felsorolni, azokét, akik már elmentek, azokét, akik még ma is alkotóan dolgoznak. Ötven év egy jelentékeny határállomás. A WIZO 50 éve felöleli a cháluci, a kezdő, a szenvedő, az államilapított és hősiessen harcoló Izrael legnehezebb korszakait. Legyen áldás további útján, a béke, a szeretet, az egyetértés köveivel legyen kiköveve a következő évtizedek sora, egy konzolidált élet békés légkörében.

NEM ÉRT EM...

Irta: SALAMON MIHÁLY

A világot nézem. Nem nagyon üdítő látvány.

Azt hiszem azelőtt se sokat érttem belőle. Ugy harminc évvel ezelőtt mikor a nagy német henger elindult, az elgyávult világunk ugyszólván minden ellenállása nélkül, kezdtem a dolgokat nem érteni. Ma azonban ugyszólván semmit sem értek.

Se a dolgokat, se a köztük lévő összefüggést. Nem értem az okot és nem értem az okozatot. Igaz, semmisen a természetes emberi logika szabályai szerint bonyolódik. Semmi sem világos.

Hova lett vajon ifjúságunk napfényes síma arca világa? Hogy lett belőle ez a sötét, ránkcsúszó, kancsal, házsírtoz világ? ...

Volt egy gyerekorvos barátom, a Korn-fü. A Dob-utcai ortodox iskolába jártunk mind a ketten, együtt bandukoltunk hazafelé naponta a Népszínház-utca végéig a külső József-utca felé. Sovány, szomoruarcon, érzékeny, fiatalon halandón állott. Sohasem fogott ki az iskola elleni panaszaiból, ahol a tanárok csak a szegény emberek gyerekeivel voltak szigorúak, sőt sokszor komiszak is, de hazug a gazdag előjárók gyerekeinek sose "Gaszág!" — Ez volt a megszólít, mindig felhívott kis Kornnak a szavajárása. Minden sérelméről és igazságtalanságról szóló felháborodott beszámolóját ezzel a felkiáltással zárta: "Gaszág, csupa gaszág!"

En magam optimista kisfiú voltam, a kis Korn lázadásait nem fogtam fel akkor olyan tragikusnak. De mostanában, ha az esti hírek után a rádiót lecsukom, vagy az újságot a kezemből leteszem, sokszor gondolkodom a gyermekorvos barátomról, meg a Népszínház-utcai lázadásairól. "Gaszág!" — mondom ilyenkor magamban én is a kis Kornnal, aki szegény, azt hiszem, a nagy zürzavárban szintén elveszett.

Ime, itt van mindjárt Szíria esete, akiknek a képviselője januártól kezdve a Biztonsági Tanács asztalánál foglal majd helyet. Milyen fajtájú hitközség székelt a newyorki nagy üvegpalotában, amely előjáróságába ilyeneket választ be? Pontosán aznap, amikor a Damaszkuszban ártatlanul foglyavartott két izraeli férfi felesége könnyes szemekkel könyörgött a világot igazságos magokkal könyörgött a világot igazságos magokkal. De az ajtókat arcát égnek emelve csak valani üvösmit választott: "Hát..."

Amellett a légiközlekedésben részes Szíria a titkos szavazásnál nemcsak a vele csatlakozó szavazatok, annál sokkal több szavazatot kapott. A lebujszóban titkosan szerettek őket is, akik jó társaságban továbbra is makulátlan gentilemennek adhatják ki magukat.

Ezekután joggal kérdezzük: mi célból létezik az üvegpaloták csillogó felhőkarcos? Milyen alapokra épült? Azt hiszem, ingatag alapokra, mint a műgömbö az élő világ.

A régi, öreg falusi rabbinak tette fel egyszer egy híve a kérdést: "Nézd rebe, mindig azt mondod, hogy a világot az igazság tartja fenn. De milyen igazságon áll fenn a te hitközséged, ahol egyik a másikat, 'tolvaj' — 'csaló' — váltóhamisító", meg egyéb ilyen vádakkal illeti?"

A dolgot úgy áll, felelte szomorúan a rabbi, hogy sajnos mindegyiknek igaza van. Ugy látszik, ez az az igazság, amelyen az én hitközségem fennáll.

Vagy például, ahogy körülöttünk a két év előtti szörnyű galiba elkezdődött. Hol volt benne a logika? A peszách már régen elmúlt, sőt a pravoszláv husvét is. Az oroszok mégis az ősrégi vérvádallal hozakodtak elő, legfeljebb a zsidóktól lesachtolt keresztény gyerek helyébe a szíriai arabokat helyettesítették be. Ezeknek a lesachtolásra sorakoztak fel, szerintük, a zsidók a nagy késekkel, a szíriai határ egész hosszában.

Az eredmény többek között Jeruzsálem és a Szent Fal elfoglalása volt. Szintén minden logika, sőt bölcséink felfogása ellenére, amit addig mindig vallottunk. A régi zsidó mondás szerint ugyanis „a jó csak jó ember kezéből jöhet, jóakarattal által születet a világra”.

Hol volt itt a jóakaratt? Vagy talán Breznjev, Koszigin, vagy Podgornij a szívük mélyén — mélyen elrejtve — tényleg olyan jámborlelkű halandók lennének, akiknek kezéből jó dolog is származhat a világra? Titokban — mint rejtejt cádikok, — szintén nekünk dolgoztak volna? A dolgot csak kérdőjelekben merem feltenni, félek, hogy meghallják és majd beperelnek. Ugy járok velük, mint — lehávid — a kikötőmunkásokkal Kishont Ferenc járt. Perrel fenyegették meg, mert egy vicces írásában a Fatach-al való együttműködéssel vádolta meg őket.

Az oroszok, mint tudjuk, nem értik a viccet, sajnos, úgy látszik a kikötőmunkások sem.

Valami azért mégis lehet a dolgokban. Erre vall a nagyotemelő ágyú, tank meg páncélosok, ami két év előtt a kezükbe került. Más utat, úgy látszik nem tudták őket hozzáknak eljuttatni.

Hogy nem így áll a dolog, s minden feltévelem tévedésen alapszik? Sejttem én is. De hát akkor hogyan áll? Tulajdonképpen mit akartak?

Vannak, akik szerint az oroszok egyáltalán nem így gondolták. Egészen másként gondolták. Mint ahogy vannak olyanok, akik szerint a Földközi-tenger tájaira se önként jöttek el. Hívták őket. S aztán — a jó éghajlatot látva — ittmaradtak. Egyiptom meg Szíria urai azt mondták magukban: „A zsidók szomszédságánál még a szovjetorszag rabszolgaságot is inkább vállaljuk”.

S íme, nehezen bár, de vállalják és nyögik. Vannak dolgok égen és földön, amik számunkra, egyszerű halandók számára érthetetlenek.

Igaz, ne feledjük: a tájék egyre elhagyatottabb lett. A franciák végleg elvonultak, az angolok is nagy hurcolódásban vannak. Azt hiszem 1971-re igérük a Perza-öböl vidékének teljes kiürítését. Nem kétséges, az arabok is nagyon unták már őket. De mostan eben cubát cseréltek.

A történelem, — úgy mint a fizika, — nem ismeri a légtüres teret. Most aztán az orosz hajóslegények hátukat a Földközi-tenger napfényes melengétek, míg az angolok és a franciák az elveszett Közékelet partjai felé nagy vágyakozással tekintenek. Málta, Ciprus, Szez, Jemen s az egész vidéken elszórt — milliárdokat elnyelt — támaszpontok felé, amelyek az angoloknak a világhatalom meleg érzését nyújtották.

A franciák pedig főleg az elhagyott Algír felé, amely majd a Szahara bejáratát is elzárja előlük, ahol a néft terem s ahol az öreg De

Gaule tábornok iatkos kedvében azokat a szines, nagyhatalmi rakétákat eregette fel.

Apropo! Mi van az öreg De Gaule tábornokkal? Vidéki kastélyában a tollszárat rácsalva tényleg az életrajzát írja? Vagy az ablakon keresztül kissé letörten az ősi esőt bámulja kitarátóan? Az esőt, amely mindent elmosott.

És apának volt egy régi története, amelyet sokszor elmondott nekünk. Kisfiú volt, a Szilágyság kis mezővárosában, az udvar sarkából nagy tisztelettel tekintett estefelé a kerítésnél pipázgató szomszédok felé, akik a világ dolgait egymás között olyan komoly arccal vitatták meg. Aztán felnött fiatal ember korában, mikor ismét hazavetődött, csalódva látta, hogy a komoly úregurak nagyképi tárgyalásai olesó, falusi bölcsességek és buta kis hétköznapi dolgok körül forogtak.

Mi is felesperedünk közben, s a nagyok társaságába bekerülve, fájdalmas csatlódásunk nehezen tudjuk elleplezni. A logikátlanságot, — vagy a tompaagyúságot? — a gyáva-ságot és igazságtalanságot, a gyűlölködő alant-ostöbönöket, amelyek mellett sokszor saját érdekeikről, az emberiség és nemzetük becsületéről is ematran megfeledkeznek.

Az angol lord Caradon, vagy ahogy egyik izraeli publicista elnevezte: Caradon pasa, még az El-Aksza meszet ügyében is az arabokkal szavazott. Stewart, az angol külügyminiszter Aba Even londoni látogatásakor a jelenlevő lordnak azt mondogta: „Talan mégis magyar-rázd meg Aba Evennek, milyen elgondolás vezetett a szavazásánál?”

— És megmagyarázta? — kérdezték utólag az újságírók Aba Even-től.

— Igen — felelte Aba Even, — de én nem értettem belőle semmitsem.

A szerencsétlenség abban van, hogy mögöttük sokszor félelmetes fizikai erő és hatalom sorakozik fel. És hogy a bölcs cselekedeteik és határozataik mögötti fatális

ostobaság mindig csak évtizedek múlva világlik ki. Esetleg az is, hogy valamelyik nagyhatalom vezetője zavartelméjű volt. Addig azonban hebehurgya magatartással sok kicsi népet nyomorítanak meg. Gondoljunk a nyugati világ meghunyászkodására Hitlerrel szemben, aztán Európa felosztására a három nagy által és ugyanezen nagyoknak fontoskodó tehetetlenségére most, mikor az orosz a Földközi-tenger vizeiből — saját tengerükből szorítják ki őket.

— Hol van itt a logika? — tette fel a kérdést egy erőszakos és bárgyu angol határozat után valamelyik régi jisuvi vezetőnek az akkori angol külügyminiszternek.

— Lehet, hogy a logika önkénel van, — felelte dölyfösen az angol miniszter — viszont az angol világbirodalom itt van nálunk. S hát tulajdonképpen erről van szó.

Tény, hogy a népeknek ezt a fajta logikáját nem értjük, de éppen ezért egy nagybörderejű dolog előttünk egyre világosabbá lesz: A zsidó sors elrendelészerűsége, történelmiünk anyaga, vagy hadvezér, aki a függöny mögött az érthetetlen és logikátlan világ ellenére, az élénk meredő sokféle buktatók között is sorsunkat évezredeknek át oylan biztos s zézél és logikusan irányítja.

Neki köszönhetjük, hogy itt vagyunk. Sok szenvedés fájdalom, gond és üldözétes árán, de itt vagyunk. És sok zsidó vér hullajtása árán is. Viszont a régi könyvben is meg van már írva, hogy „véred árán éli”.

Ami viszont megint csak nem értek, az hogy miért kell a drága zsidó vért oktanulni és értelmezni? — mi elposztolunk? A hitfői bérlázak elleni merénylőre gondolok. Esti sétáimon a város peremén csodálkozva látom a kihalt utcákat, a néma bérlázak és középületek sorát, amelyeknek tájékaán sehol élő ember nem látható. Vajon az állandóan cirkáló polgárorség megszervezésén kívül olyan nehéz volna valamelyik késon fekvő, vagy késon hazatérő lakónak magára vállalni a feladatot, hogy a házat körüljárja? És megvizsgálja, vajon a lépcsőház aljában milyen gyanus csomag fekszik?

Az életünkkel olyan nagyon el vagyunk foglaltva, hogy közben elfelejtünk vigyázni rája?

A rádióban hallottuk

A STOCK-MÓDSZER

— Gárdos Károly hangjátéka

— Elhangzott szombat délelőtt —

„A függöny felgördül” című műsorában

Sokhuru művész Gárdos — Dos — Károly, aki a vonatokat kifejezett vezérkékkel mellett — de nem mellékesen — ír is. Ezuttal politikai szatírával jelentkezett, témáját hangjáték formájában dolgozta fel. A műfaj itt mellékes, csupán egyféle közvetítő közege van szükségére a művészeknek, hogy kifejtessék a mondanóját.

Gárdos — Dos — Károly

A Stock-módszer. Ez a címe a hangjátékának. Ebben az esetben tényleg helyesebb hangjátékot és nem rádiójátékot írni, mert Gárdos Károly szatírájának tárgyát értelemben egy magnefonos, vagy gyorsítható a felvett emberi beszéd reprodukálása.

Itt gyorsításról van szó, ugyanis a szatíra magya, hogy egy kisember — Boreg a neve, magyarul Csavar Fázsmérnek hívhatjuk —, elmegy Stock professzorhoz, egy sarlatánhoz, aki rájött, hogy a siker titka a gyors, az érthetlenségig felgyorsított beszéd. Ilyen beszéd-technikára tanítja a hozzáfutólókat. Szerény díjazás ellenében.

Boreg Kázmér fogékony tanítványnak bizonyul. Magnefon-technikával dolgozott a rendező, a közönség kiünnöfben érzékelte, hogy felgyorsult beszédéből berregés lett, s az új módszerrel felverteze elindult a karrier felé. Állást nemigen tud szerezni, a magánélet-

ben is kudarc vár reá — egy vöröshajú aszszony előbb megnyitja előtte a házszoba szentélyét, de dolgozószobáján távozik, mert a hölgy előbb félreértette férfias fellépését, aztán — amikor egyszer véletlenül megértett egy-két mondatot — kirúgta Boreg Kázmért, mondván:

— Azt hittem, végre egy igazi férfi, de te is csak egy nyarvadt intellektuel vagy!

Letörősről nincs szó ezután sem. Boreg Kázmér egy politikai pártnak ajánlja fel szolgálatát, ahol aztán a Stock-módszer sikere kiteljesedik. Kerestet előadó lesz belőle, választások előtt nagygyűlésekre csak öt kéri, neve jócsengőül már a legfelsőbb közeleti körökben. Hogy mit mond, azt senki nem érti, de ahogy mondja, az lehangorli hallgatóit. Mult héten közvettették — a szatíra aktualitását nem kell szél- és lábjezgetekkel magyarázni. Boreg Kázmér szeretne realis helyet a képviselőjelöltek listáján, ettől a lehetőségtől azonban elütik, mert talán a kelleténél is tehetségesebbnek mutatkozott.

Áldozatos munkája mégis gyümölcsöző, mert beválasztják az UNO-küldöttségbe, ott van csak nagy jövője a gyors, de különben felfoghatatlan tartalmu beszédnek. Boreg Kázmér személyi tanácsost is visz magával — Stock professzor személyében, aki angolul, franciául, spanyolul, sőt kínaiul is képes érthetetlen lenni.

Mozart Török-indulójának felgyorsított akkordjaival ér véget a zenei aláfestés szempontjából is humoros játék, amely — ha a mondatok mélyére ásunk — keserű szatíra valójában, s nagy mesterről, Karinyth Frigyes halandzójának megdicsőülése, napjaink csodás realitásában.

Gárdos Károly szerencsés kézzel nyúlt a témához és azt bizonyította, hogy aki igazán tehetséges, az egy adott műfajon belüli szűzbeszédével is annyit fog arannyit markol.

Szágá Friedmann és Tova Párdó művészi alakítása, Giora Manor rendezése izessé és emlékezetessé avatta Gárdos Károly munkáját.

BENEDEK PÁL

AUTÓBUSZ-»BOUTIQUE«

Anglia elindult azon az úton, hogy meghódítsa Amerikát. Erre a célra mindössze egy autóbust használtak fel. Az autóbust „boutique”-ká alakították át, amelyben öt ragyogóan csinos maneken mutatja be a legújabb angol divatkrédókat. A női divat bemutatásának ez az új formája nagy sikert aratott mindennél... természetesen elsősorban a férfiak között.

STOCKHOLMI LEVEL:

Politika és egyebek

Írta: SERES GYULA

Az őszi beköszöntött Svédországba és egész északon imitt-amott a természet már hóval puderezte fehérre magát. Az ősszel együtt általában beköszönt a politikai aktivitás is és a politikai pártok ilyenkor rendszerint kongresszus formájában seregszemét tartanak a rendek fölött.

Az idei őszi esemény a kormányzó szociáldemokrata párt kongresszus volt, amelyen a párt vezetője, Tage Erlander miniszterelnök 23 évi kormányzás után, korára való hivatkozással (68) lemondott. E lemondásról mindenki előre tudott, sőt az utódját is előre kijelölte a párt Olof Palme közoktatásiügyi miniszter személyében.

Az új miniszterelnök, aki 42 éves, Tage Erlander politikai tanítványa, jogot végzett és mint politikai íródéák került a volt miniszterelnökhöz, ahol ügyessége révén feltornáztatta magát a jelentégteljes pozíciójába. Sokan törtéző strébernek tekintették, aki sok konverzációnak adott alkalmat. Mikor Tage Erlander évekkel ezelőtt Izraelben járt, Palme is vele volt mint a famulusa. Svédország, amelyet a világ általában mint semleges államot könyvel el, úgy ígél kifelé erre a jelzőre, mint az egykori hajdon a lánygyárára.

Ez a tény esettel sem zavarta a leendő szociáldemokrata pártvezetőt és miniszterelnököt abban, hogy 1968 telén, mikor Fszak-Vietnám moszkvai követe érrefelé járt, hogy egy kicsit segítsen az itteni baloldallal Amerika ellen tüntetni — ne haladjon ő is az élen, szinte kéz a kézben a vietnámi követtel. Persze az Egyesült Államok az ilyesmit nem nyeli le szó nélkül és az itteni követe sürgősen csomagolt és hazament „konzultációkra” Lyndon Johnsonhoz. Azóta sem vezettek ki Stockholmba újabb követet. Johnson utódjának, Nixonnak sem sürgős a dolog, különösen azért nem, mert ő nem hiva a hintapolitikának.

Fszak-Vietnám a svéd kormány által nemrég történt elismerése csak komplikálja a dolgokat, mert Amerika joggal kérdezheti Svédországtól: quo vadis?

Az itteni polgári pártok hiába tombolnak a düböl, nem segít semmi. Aki ennek a politikának tapsol, az a négy parlamenti képviselőre lemorzsolódott kommunista párt, de hát ők Moszkvából kapják a direktívákat, ugyhogy tévedés lenne ezen csodálkozni.

OLAJ A TÖZRE

Olof Palme, aki erős polgári, ugynevezett kapitalista családból származik (apja biztosítási vezérigazgató volt, míg felesége született bárónő), soha nem tapadta baloldalságot és pártkongresszusi programbeszédében kibangoztatta, hogy minden kis és nagy hatalommal baráti viszonyban akar élni. Hogy ennek nyomait adjon, Torsten Nilsson külügyminiszter bejelentette a párt-kongresszuson, hogy Svédország 200 millió koronát (40 millió dollár) bocsát Fszak-Vietnám rendelkezésére felépítés céljából.

Ez Amerika szemében olaj volt a tűzre, mert mint első fecke, azzal az indoklással, hogy „nem támogathat olyan országot, melynek kormánya Amerika ellenségét segíti”, az egyik svéd nagyvállalatnál levő 35 millió dolláros megrendelést anulálta.

A svéd külügyminiszter szeretne volna ki-magyarázni a dolgot azzal, hogy ezt a segítséget Fszak-Vietnám a háború utáni felépítésére gondolták és miután ott pillanatnyilag nincsenek komolyabb csatározások, tehát háború sincs. Viszont a közvélemény úgy látja, hogy ennek a balkezesnek még további várható gazdasági következményei is lesznek. Tehát ilyen auspiciumokkal indul az új svéd szociáldemokrata éra.

A SVÉD SAJTÓ ÉS ISZRAEL

Egyiptom stockholmi követsége nyilvánlag az akarja, hogy megoldozzák a betevő falatért, mert a napokban a lapoknak és különböző intézményeknek körlevelet küldtek arról, amelyben „súlyos vádat emelnek” Izrael ellen. A körlevél egész fantasztikusan megállapítja, hogy Izrael előre megfontolt szándékkal gúnyolta fel az El Akza mecsetet és a cél az volt, hogy ennek helyén ismét felépítsék Salamon templomát. A „bizonyíték” erre az az volt, hogy ennek helyén ismét felépítették a mecsetet. Keresztényt gyanúsítottak meg a gyújtogatással és a vizsálatbizonosítást csak öt nappal a tűz után kezdte el munkáját. És végül, hogy Izrael régészeti ásatásokat végzett a mecset alatt.

Ezeket a „lehengerlő bizonyítékokat” a svéd lapok mely megbotránkozással utasították vissza, egyenként megcáfolva az egyiptomi követség körlevelének tartalmát. Ennek egyik kitétele szerint a tűzet kivizsgáló bizottság csak

a Rohan elleni per tárgyalása után fogja munkája eredményét közzétenni, ami szintén bizonyítja Izrael bűnössége mellett. Az igazság az, — állapítják meg a svéd lapok, hogy a vizsálat eredményét már hetekkel ezelőtt publikálták. Az egyik legnagyobb svéd lap nyíltan megírja, hogy az egyiptomi követség hazug propagandát folytat és hallatlan ügyetlenek még abban is, hogy propagandájukat ahhoz a közönséghez időmíták, amelynek ezt szánták.

Ebből csak egy tanulságot lehet levonni: az egyiptomi szótarból hiányzik a bumerang szó.

EGY FURCSA KIÁLLÍTÁS

Miután Koppenhága Stockholmtól csak ötven percnyi repülőútra van, érdekes lesz megemlíteni, hogy mi készül a „szomszédban”. Október 21-28 között itt tartják a világ első nemzetközi pornográf vásárát. Az ötlet aznap született meg, amikor a dán parlament előírta a törvénykönyvből a pornográf paragrafusát.

Egy leleményes üzletember jött rá a „széni-állás” ötletre és kibérelte a legnagyobb kiállítási csarnokot. Megkereste a különböző cégeket és pár nap alatt 55 cég jegyezte magát elő a vásárra. A Reuter távirati iroda is szét-rompította a hírt és ennek eredményeképpen a világ minden részéről jelentkeztek film-váltalatok, hogy „dokumentáris” filmet készíthessenek a vásárról. A belépődíj 8 izraeli lírának felel meg és tizenyole éven aluliaknak tilos a bemenet.

Hogy valami „művészi” karaktert is adjak

BALLA: ERZSÉBET

Lordy úgy nézett ki, mint egy elfuserált kis oroszán, mely kifelé tartott pincérletábornak közeledett, mely lábak végén ugyanolyan selymes, barna, ondólt, loknis hajfonatot viselt, mint amilyenek táskahosszu fülein szerepeltek loknis fiúrok gyantán, a szépség emelése.

Lordy végtelen lusta természetű volt, azonban kívül kövér és lomha mint a gazdája. Pár lépést dőcsögött a fűvén, aztán elterült a napon, mint egy nyugdíjas elhízott állami-betálatnok, aki roppant élvezi a létezés örömeit, azonban kívül sokat ad a külsejére, a világra és saját véleményére.

Lordy-nak a farka is ondólt volt az azt elégeletten csóvács, mert ő egy előkelő, hotelképes, elkényeztetett, egyetlen kutyja volt. Nárminnt gazdájának egyetlen kutyája s egy-zsermind kedvence és öröme.

Kőbör, éhes utcai kuvaszok még a rács közelebe sem merészkedtek, mert ahogy Lordy távolról megszimatolta őket, akkor raj volt nekik. Még azt sem engedélyezte, hogy benézzenek a rácsok között és elnyeljék tőle azt a mélyánvér gusztyusos fűthúst, ami szép száron kávézóknál volt koszorúva s a vödörbe tért a vizet, amit az ő szőnyegre készített oda naponta kétszer s mely étel-tálatok sok volt, hogy felét ne tudja megenni. De a kőbör, éhes utcai kuvaszoknak még csak nézni sem volt szabad az ő szőnyegét és jőjét, mert még a nézést is irigyelte Lordy, mint ahogy gazdája is kőbörre a cizés kovácsoltvas kerítésen egy táblácskára, hogy itt a koldulás tilos.

Az ólálkodók el lettek marva vagy kerestve. Lordy tudta a kőbörököt, ismerte a kőbörök lelét, szinte egy volt vele. Végre is ő egy előkelő hotel-kőbör, elnyelgetett, egyetlen kutyja volt a házában. És bár úgy nézett ki mint egy ondólt és kissé elfuserált oroszán, de annál sokkal irigyebb volt.

Lordy persze nem tudta, hogy az éret forgandó s a szerencse változó. Így az történt, hogy Lordy gazdája váratlanul meghalt szív-elhárításában. Lordy elhagyottan és buskomoran kerített a házában. Gazdáját kereste a kertben, bokrok között, kapu bejáratánál. Várta, hátha visszajön, Szobája ajtaja elé ült s kapirgált a küszöbön reménykedve. De most már mindenünnen elvazartak, mindenki gyűlölte a gazda szeretete miatt.

A szép nagy tányér fűthúsoknak is befellegzett, a szakácsnő most már csak csontot dobolt neki. Lordy lefogott, megöszült, a vizsontagság megvénítette, loknijai rendetlenül sárosan lógtak rajta s már majdnem úgy né-

„folyóiratokat”, képszériákat és masszírozó készülékeket.

Hogy valami „művészi” karaktert is adjanak a vásárnak, rendeznek majd szexuáloroldalmi kabarét is. A vásáron hölgyek fogják a látogatókat kalauzolni, akiket valószínűleg nem az agmenhárzából szerződtettek, ugyhogy a látogatókat nem fogja marcangolni a ketyél afelől, hogy tulajdonképpen hol is vannak.

AZ ELFELEJTETT KÁPLÁR

Mint általában mindenhol máshoz, úgy Svédországban is az ősz a katonai hagyományok klasszikus korszaka. A legtöbb hadgyakorlattal kapcsolatban előfordulnak kuriozumok és így az idei sem volt ez alól kivétel.

A svéd hadgyakorlatokon a kondíció megőrzése végett a legénység gyakran végzi csapatmozdulatait kerékpáron, hacsak nem párszáz kilométeres utakra van szó. Így történt egy Setterdahl nevű 24 éves káplárral, hogy valahogy elvesztette csapatgyűlést. Emiatt 42 kilométert biciklizett. Igaz, hogy egyes utalagázásoknál örök álltak, de nem kapott megbízható felvilágosítást és így valahonnan telefonált az ezred központjába, ahonnan egy tiszt utasította őt, hogy menjen be egy közeli városka rendfőnökéhez és ott várja be a további utasítást.

A rendőrségen barátságosan fogadták a fáradt harcost és bevezették egy kényelemmel berendezett szobába, ahol hőnök le is dülheltet pihenni. Az idő telt és utasítás nem jött. A káplár sem hagyhatta el a rendőrséget, mert parancs szerint ott kellett bevárnia a továbbiakat. Viszont a rendőrségnek sem szabad szülőddé alfiokot nyitni, így hát a rendőrség kénytelen volt a katonát a talált

OLOF PALME

tárgyak lajstromába bevezetni és így a bírórácia követelményeinek is eleget tehettek, mert a katoná már maradtak.

A tiszt feledékenysége az ezrednél két napig tartott és ezalatt a káplár egy közeli vendéglőből saját költségére táplálkozott. Vége megjött az utasítás és a káplár rendfőnöki autón térhetett vissza ezredéhez. Most a kincstártól követeli vissza kétnapos eltildásának költségeit.

A manóverrel kapcsolatban egy sztrájkügy is előfordult. 49 katonát egy másik vidékre kellett szállítani és ezért a hadvezetés néhány marhavagyonba szalmát és egy petróleum-kályhát rakott be a legénység részére. Igen ám, de a legénység, amely javarészt bevitt családapákból állt, kijelentette, hogy ő csak autobuszban vagy személykocsiban utaznak és nem barmok módjára, ami azzal a veszéllyel is járhat, hogy a petróleum-kályhák felborulhatnak, s ők az életükkel játszanak. A katonák megmakacsolták magukat, a hadvezetés kénytelen volt beadni a derékát. Am a sztrájkolók mégsem uszátk meg simán a dolgot, mert miután Svédországban nincs katonai bíróság, az államügyész ellen emeltek a továbbiakat. Viszont a rendőrségnek sem szabad szülőddé alfiokot nyitni, így hát a rendőrség kénytelen volt a katonát a talált

A LORDY

— NOVELLA —

Mikor Lordy sürgősen elődalgott az utcai társaságot, akkor a kis sárkány, mint egy apró sikerült, serteajúk, görbelábú humanista, Lordy után futott, s úgy kísérte, mint egy hozzártatózót.

Hogy kísérte-e vagy hivogatta, azt nem lehetett tudni, csak annak, aki érti a kutyanyelvét. De tény, hogy Lordy követte a kis sárkányt és együtt loholtak valahova, éspedig egy városkai kis putribá, melynek hátrá egy rozoga kutyafel volt függesztve hegyen. A kis sárkány szinte bészeskedte a hátrába Lordyt, ki morogás nélkül fekdelt le a pár szál szálmára. Sárkány pedig melléje s így megpitétték egymást a dermaszót hidegben. El is aludtak mindjárt a fáradtság végett és viszontagságuk miatt.

Reggel aztán egy öregasszony jelent meg a kutyafel előtt egy pléhtányér forró levevél, amibe kenyérből volt aprítva. Csuri, Csuri, mondogatta s a kutyafelton bejárata elé letette a pléhtányért. Csuri kidugta fejét, szőrtetett többi alkatrészeivel eltakarva a tekintését lehetőséget, nehogy észre lehessen venni a Lordyt. Mikor aztán az öregasszony fázósan visszahúzódt a konyhába, akkor a sárkány oldalba lökte Lordyt, mint aki asztalhoz hívja szomszédját. És máris összkölt, falatozta, nyelték a levest, majd kinyalták a pléhtányért, mikor megürült.

Utána visszahajtott az otthonba és egymást melegítve, jőllakottan és a világgal megbékélten, ismét elaludtak, mint egymással homlok-egyenest ellenkező kinezésű, természetű, formájú, fajú és mentálisán édestestvér.

Pénteken volt 100 éve, hogy megnyitották a Szezei csatornát

(Folytatás a 7-ik oldalról) misok építése alatt haltak meg, a Csatorna megépítésekor jól megfizették nekiz munkájukat és akkoriban igazi prosperitást volt a munkálatok miatt.

A BBC. aztán megemlékezett a Színjátszókról, Amerika és a Szovjetunió erőszakos beavatkozásáról, majd a hatnapos háborúról, amelynek során az izraeli haderő elcsalta állásait a Csatorna partján. Ismertette a Csatorna jelenlegi helyzetét, a háború óta ott veszteglő hajók sorsát, valamint helyzetképet adott az egyiptomi oldalon lévő városokról, melyek két év alatt teljesen kihaltak. A lakosság helyét katonaság foglalta el, a vizesvíz egyiptomi ágyút ástak be, az üzletkészen és lakóházban gépfegyverek vannak és nem mulik el nap csatazaj nélkül. Ennek érdekében helyszíni közvetítést adott az

ágyugolyók becsapódásáról, gránátok robbanásáról. Amilyen nagyjelentőségű volt a 100 év előtti ünnepek, az összekötő vizút megnyitása, annyira elvesztette fontosságát napjainkban. A hatnapos háború — a BBC szerint — azzal a tanulsággal is szolgált, hogy bebizonyított: a világ már nélkülözheti az egykor hatalmas jelentőségű Csatornát. Megépültek az óriási tanker-hajók, újabb és újabb kőolaj-lelőhelyekre bukkantak Alaszkától kezdve a világon mindenfelé és ez okozza talán, hogy Lesseps nagy művének 100 éves születésnapja már nem eszmény. A dihibid és feligazított egyiptomi tömeg ismétötte Lesseps szobrát Nasser üzentésére. Az egyiptomi diktátor az egyik okozója, hogy a Szezei csatorna elvesztette jelentőségét.

(Hér-)

A KÉT ÉS FÉLSZÁZÉVES SZABADKÖMÜVESSÉG

Két és fél évszázada, hogy az Uj-Kor titokzatos világtestvéri szövetsége, a Szabadkőművesség megalakult

Írta: Dr. Tomaszoff Baruch

A tragikus hírtelenséggel körülből eltűnt Gervai Sándor cikke után külön érdeklődésre tarthat számot a szabadkőművesség lényegének, céljának ismertetése. — A szabadkőműves egylet a középkorban nyult vissza, amikor a latin nyelvű európai országok egymásután nyultak fel. Abban az időben még Európában nem sok olyan építészemlék volt, aki a művészetet a földön állította fel. Ezek azután elhanyagolták és elpusztították. Ezek azután elhanyagolták és elpusztították. Ezek azután elhanyagolták és elpusztították.

Él kerül a jelölt ur. Ez az elnevezés már nem is az „építés” köréből vett fogalom. Ez a „Szántóvető” a páholy külső ajtaja előtt — kivont karddal a kezében — azt magyarázza neki, hogy 8 ide van rendelve, — hogy az „illetékes behatolókat” visszakeresse, ahonnan jöttek, — de hogy a belépésre jogosítottat semmiképpen nem bántja. Erre a bekötött szemű jelöltet bevezetik a páholy fogadó termébe, ahol tört szótlanul a csupasz mellé — és eldöntenek az érdekes intézkedést, hogy tulajdonképpen miért kíván a szabadkőművesek közé kerülni? Nyilván arra kíváncsiak, nem a társadalmi életben való könnyebb érvényesülés-e az indító ok? A nagybefolyású szabadkőműves „testvérek” ugyanis erősen támogatják egymást előbbrejutásukban. Ezt a diskurzust a még mindig bekötött szemű egyén a páholy „Tiszteletes Mesterével” folytatja, akinek Angliában „Worshipful Master” a címe, amely cím a lordokat, a polgármestereket illeti. Ez a cím az egyes országokban divó címek szerint változik. (Nem tudom, hogy Magyarországon milyen cím felel meg ennek?)

AZ ESKÜ ÉS A LAKOMA

Ezen procedúra után következik a véresen komoly, sőt komor esküformula, amely eszébe juttatja az embernek Jezsásjás próféta ismert fogadalmát, amely így szól: „Inyemhez tapadjon a nyelved és száradjon el eskűre emelt jobboldalod, ha elfelejtetlek, Jeruzsálem”. A szabadkőműves-jelölt ugyanis kezét egy nyitott Bibliára teszi rá és — miközben a páholy dékánja botot tart a feje fölött — a következő esküt teszi: „Vágyassék ketté a torkom és tépjék ki nyelvemet gyökereitől, ha a szabadkőművesség rám bízott titkait valaha is elárulom”.

Mind ezt még mindig bekötött szemmel mondja a jelölt, de az eskü után végre a szemérfől a kötet feloldják, — és az immár szemérfelnyitott visszakapott ember meglátja kétényükben az öt körülvérv és élénken tapsoló páholybeli „testvéreit” — akiknek élén a — trónon ülő — „Tiszteletes Mester” és a két „Gondnok”-ot (Angliában „Warden”). Ekkor látja meg először a páholy termének pazar berendezését, — a falakra akasztott mindenrendű „kőműves szerszámokkal” és a sok jelvényvel.

Erre a Mester átadja neki kötegyét — a következő ünnepélyes szavak kíséretében: „Ezennel felruházlak a szabadkőművesség kitüntető jelvényével, amely ősbib mint a Római Sas „arany bárány” és tiszteletreméltóbb bármely más rendjénél”.

Ezt a ceremóniát azután az ünnepélyes estebéd követi, amelyen az új „testvér” az első nagy vendége. Következnek a meleg felkőszöntők, a testvérek emelik poharukat taps és üdvözlő énekek kíséretében. Majd zeneszó üdvözlő az új „inast”, és az ünnepség a szabadkőművesség himnuszával — véget ér. Ennek néhány jellegzetes sora így szól: „Óvd Neked, szent Fény, a Szabadkőművesség soha ki nem alvó fénye. Terjedj tovább — és mindig tovább. Te Nagy Építész odafönn az Égben, légy a mi Védnökünk az Idők végéig.”

Ez a himnusz országoként kissé változik, az angol szabadkőművesség himnusza természetesen a király vagy királynő életével végződik, és istenhittel telibb mint mások országok himnusza. Az Isten neve az angol páholyokban főleg a „Nagy Építész”, és az angol közhit, hogy a jó, a kiváló szabadkőműves a tulvilágban a „Nagy Építész glóriájának a fényében sütkérezik, — odafönn a Nagy Páholyban”. Ez nyilván kabbalisztikus hatás, — amely jónéhány rituáléjukban is észlelhető.

A RANGLÉTRA

A belépés után az új testvérnek egy időn keresztül tanulnia kell a sokféle rituálét, az előírásokat, a viselkedés módját stb. Csak ha mindebből „levizsgázik”, lesz teljes taggá. Idővel azután a belépett testvér „előlép”, először „társ-mesternek”, majd „Szabadkőműves Mester”-nek, ami természetesen meglehetősen magas procedurákat jelent számára. Vannak azután még „fokok”, amiket el lehet érni. Mindegyik foknál új és új jelszavakat kell megtanulni. Ilyen jelszó például „Tubaj-Kájin”. Nagyon jelentőségteljes jelszó a „Hiram” (a bibliai „Chiram”). Ez volt ugyanis Fönícia királya, akinek az anyja zsidó volt és aki Salamon királlyal nagyon jó barátságban élt. Ő szállította Salomonnak a Szentély építéséhez szükséges libanoni cédrusfákat és egyéb építési anyagot, valamint az építézeteket, akik művészi ihlettel is voltak megáldva. Chiram volt tehát a templom nagy építész. Ezért ez a név a szabadkőművesek eszmekörében nagy szerepet játszik. Salamon király például a Szentély egyik főszlopát „Jachin”-nak nevezte, a másikat „Boaz”-nak (Királyok I-VII: 21). Ezért ezek a nevek is fontos „jelszavak” a szabadkőműves világban, és „testvéreknek” ezeknek a bibliai eredetét is pontosan kell ismerniük.

Van egy felemelően szép dolog az egész világot összefogó átkaroló szabadkőműves társadalomban, és ez az, hogy ha a világ bármelyik sarkába vetődnek, mindenütt „testvért” találnak, akik így is szólhatnak, és akitől mindenütt készítenek barátságra, minden erkölcsi — és ha kell anyagi — támogatásra számítanak. Ha bemutatkozik, már a kéznyújtás titkos módja és a különböző jelszavak használata első pillanában meglegg teszik a fogadtatást. Hogy a sok közül csak egy példát említsék, „Ki a te anyád?” — azt jelenti, hogy „Melyik páholy tagja vagy?” Ez a földkerekséget átívelő, erkölcsi tartalommal telj világi dolog, amelynek érdekében igen érdemes a sok szigorú rituálét megtanulni és megőrizni.

BIBLIAI ELEMEL, HUMANISTA

JELLEG

Nem volna teljes a kép, ha nem mutatnánk rá arra, hogy vannak páholyok, amelyek — vannak ilyen kisebb eltérések az egyes páholyok ideológiájában — még az időszerűség tekintetében is — a Biblia szemléiben kialakult — zsidó tradícióhoz kívánunk igazodni. Ezek a zsidó 5729 számú mindössze kikérkítik, azaz a világ teremtését a mai rendes időszerűságot megelőző 4000 évre teszik, ugy hogy az 1969-ik évet 5969-nek kívánják írni.

Elvesztett drága Gervai Sándorunk mindecsere ez egyszer nagyon tévedt, amikor „Szabadkőművesség és antiszemitizmus” címmel az utóbbi az előbbivel kapcsolatba hozta. Semmi sem áll távolabb a szabadkőműves társadalomtól, mint bármely faj vagy vallás gyűlölete. Lehetett Németországban itt-ott egynehány kivétel, amit azonban nem szabad általánosítani. Van néhány olyan páholy — Angliában is — keresztény jellegűnek szeretik látni, akik a melvük a szabadkőművességet kimondottan kereszténységüket is kívánják abban kiélni, sőt van olyan páholy is, amelynek egyik termében oltár van felállítva. Ezek nem szeretik a Bibliát zsidó szempontból beállítottnak látni, de az antiszemitizmustól ezek sem állnak kevésbé messze, mint a sok többi páholy világszerte, amely mind az emberiség harmonizációját tűzte ki zászlajára. — A katolikus egyház kerekén tiltja a szabadkőművesekhez való csatlakozást, nyilván azért, mert az nem „egyházi” jellegű emberteretettel hirdeti és gyakorol, hanem a humánizmust mint illyent.

Végül még csak azt, hogy az utóbbi néhány év alatt több páholy végül engedett a titokzatoságból, olyannyira, hogy már megjelent olyan „kézikönyv”, amelynek a címe „Fellebbentett Fátoly”. Ennek köszönhető, hogy a szabadkőművesség már kezd kissé ismeretes lenni.

KÉT ÉV!

Az ugy volt, hogy amikor a repülőgép a tenger felől ráfordult a szárazföldre, valaki harsányan elordította magát: Uraim, Tel-Aviv álltunk! Egymást taposva nyomakodtunk a kis, kerek ablakokhoz, mert egyszerre akartuk feltekintni a tenger felé, mert megismertük, de abban a pillanatban valóságát látványt.

En nem látok semmit — mondtam a feleségemnek, talán az ablak piszkos, vagy valami berepült a szemembe, szóval minden olyan homályos.

No, igen, minden olyan homályos volt, mintha ködfüggönyön, vagy könnycsöngőn keresztül láttam volna az egészet. Aztán könnyű lökést éreztünk, és már a kifutógurult a gép. Fejembe nyomtam a Nápolyban vett kockás kalapot, hónom alá csaptam a pizzamánkat és a fogkést (hja, a marxizmus elől szöktünk) és máris a Szochnut karjaiban találtuk magunkat. Szállt az ének, egyruhás rendőrök mic-eskoliotot osztottak, és én szinte felálom-féleberleltem alárított az átvételi elismervényt két Szochnut ágyról, két pokrócóról, egy pilláról, és egy háromszobás lakásról.

A lakás nem naevon érdekelt bennünket, lévén, hogy azonnal ulpnára ügöttünk, — viszont a pillia felülte az amugy elég lanyha, európai érdeklődésemet. „Pillia” — izelgettem a szót, mint valami ismeretlen, keleti csemegét. Pillia! Milyen lány, milyen muzikális, mondogattam a feleségemnek, ez valami nagyiszteri zsidó dolog lehet, egyenesen a zsidó álmától, az uj-olnákn, szeretettel. Pillia! Julia! Otília! Mint a zene! Mint a megelevenedett költészet! Milyen szépen hangzik, megfogja az embert első hallomásra, elandálít, megrázza, felemel! Hiába, na, tudnak ezek a zsidók, nem hiába vártunk kétezer éve a galutában. Most végre megvan, megszűntet, és csak a miénk. Pillia! (Mi lehet ez a „pillia”?) Aztán megismerkedtünk! Ne kérdőzték, leírhatatlan volt! Éppen szabadságot kaptunk a „piél” és a „hippiél” tanulása közben az

Szalai Tibor

A TALMUD MONDJA

Mikor a dob lármazik, nem hallani a hárfát. De ne is szójón a hárfát akkor. Mikor a balga beszél, a balga vezet és a balga irányít: akkor a bölcs hallgasson, vonuljon el.

Köztetek, babiloni zsidók között, mi az eskünek a szövege? — Igen és nem. (Igened és nemed, tanítja a Talmud, legyen olyan szent, mintha eskü volna).

Még nem halt meg ember, ki elmondhatta volna: életrem annak a felét, amit elérni szerettem volna.

Szebb helyet foglalnak el a megtérő bűnösök azoknál, kik örökkön jámborok. Mert irva vagyon: Béke a távollévők és béke a közellevőknek. Előbb jön a távollévő, azután a

közeli. A távollévő pedig nem más, mint a megtérő, aki kedvesebb az Urnak a régi jámboroknál.

Még a kutya sem kapja be azt a kezét, mely nélkül eledelt nyujt.

Gyümölcsöt szakítottál a fáról, holott tilos volt. De ugyanerről a fáról tépik le azt az ágat is, amelyből botot faragnak, hogy megbüntessenek érte.

Vigyázzatok, vigyázzatok és a tombolóknak ne nyissatok ajtót. Mert ha pusztítani kezdett, nem tesz különbséget jó és rossz között.

Nem az a te bajod, fiam, hogy nem tudsz változtatni a sorsodon. Hogy magad nem változol, az a szerencsétlenség forrása.

Magányos vadász a szív

Írta: Carson McCullers

54.

Mick felidézte magában azt az időt, amikor mindketten még gyerekek voltak. Harry egyszer bandszitari kezdett, s egy teljes évig bandszított. A ház előtt ült a lépcsőn, kezét térde közé lógatva, s bandzsi szemével csöndesen szemmel tartotta az utcát. Az elemi iskolába két osztályt átugrott, s már tizenegy éves korában beiratkozott a középiskolába. De amikor ott a gyerekek az *Ivanhoe*-ban elolvasták a zsidóról szóló részt, ferde szemmel kezdem nézni Harryre, s az mindennap sirva jött haza, anyja tehát kivette az iskolából. Egy teljes évig otthon maradt, ezalatt megnőtt, s nagyon meghízott. Valahányszor Mick átmászott a kerítésen, a konyhában látta Harryt, amint épp valami ennivalót készített magának. Gyakran játszottak együtt a háztömb körül, néha birkóztak is. Mick gyerekkorában szívesen verekedett fiúkkal... persze nem komolyan, csak játékból. A dzsudzsi és az ökölvívást kombinálta. Olykor ő fektette két vállra Harryt, máskor Harry őt. Harry soha senkihez nem volt durva. Ha a gyerekek eltörték valamelyik játékszerüket, mindig öhozza jöttek, és ő sohasem sajnálta az időt, mindig megragasztotta az eltört játékot. Mindehhez értett. A házában az asszonyok őt hívták, ha kiégett a biztosíték, vagy elakadt a varrógépek. Amikor tizenhárom éves lett, újra beiratkozott a középiskolába, s nagy buzgalommal kezdett tanulni. Dolgozott is, újságot hordott ki, és sokat olvasott. Mickkel jó ideig nemigen találkoztak... aztán az estély után újra összemeglegedtek. A fiu nagyon megváltozott.

— Tudod, azelőtt nagyon becsüdvő voltam — mondta Harry. — Nagy orvos akartam lenni, vagy nagy gépészmérnök, vagy ügyvéd. De most már nem így látom a dolgokat. Most semmi egyébre nem tudok gondolni, mint arra, hogy mi történik a világban. A fasizmusra, az európai szörnyűségekre... az igazi demokráciára. Ugy értem, hogy nincsen idóm azzal törődni, hogy mi lesz velem az éltben, mert túl sokat gondolok arra a másik dologra. Minden éjszaka arról álmodom, hogy megölöm Hitlerrel, s aztán felébredek, sötét van, nagyon szomjas vagyok és félek... nem tudom mitől.

Mick hosszan elnézte Harry arcát, s hirtelen elszomorodott. A fiu haja a homlokába lógott, feiső ajka keskeny, vékony volt, az alsó meg vastag, s reszketett. Nem látszott tizenöt évesnek. Egyre jobban sötétedett körülöttük, hideg szél támadt. A szél megzörgette a tölgyfák ágait, a házfalnak vert egy zsalugáért: Lejjebb az utcán Ells né hazahívta Pipist. A sötétedő alkonyat egyre jobban ránehezedett Mick szívére. Egy zongorát akarok... zongoraleckéket akarok venni" — mondogatta magában. Harryre nézett, aki vékony újait egymásba kulcsolva külföldi alakzatokat formált a kezéből. Furesza, meleg fűszag áramlott belőle.

Mi történt vele? Mi indította arra, hogy hirtelen olyas-

mit tegyen, amit... Talán mert visszaemlékezett arra az időre, amikor mindketten gyerekek voltak? Vagy mert a szívét betöltő szomorúság hirtelen megbolondította?

Váratlanul akkorát lökött Harryt, hogy az majd legurult a lépcsőn.

— Egy túróst a nagymamádnak! — kiáltotta, aztán megfordult és futásnak eredt. Ezt mondták a szomszédságban a gyerekek olyankor, amikor verekedni akartak. Harry felállt, csodálkozva nézett utána. A háza rára rakta pappaszemét, figyelt. Aztán hirtelen utána vetette magát.

A hideg levegő felfrissítette Mickét, oly erősen érezte magát, mint Sámson. Nevetett, gyors, rövid visszhang hallatszott. A vállával meglökte Harryt, a fiú belekapaszkodott. Keményen birkóztak, s közben nevettek. Mick magasabb volt nála, de Harrynek kemény keze volt. Harry most rosszul birkózott, s Mick a földre teperte. S Harry ekkor hirtelen abbahagyta a védekezést, mozdulatlanul fekiadt alatta. Mick sem mozdult. Harry lélegzete a nyakát süttötte, csöndesen fekiadt. Térdei alatt világosan érezte a fiú bordáit, ziháló lélegzete újra és újra megcsapta, míg rajta ült.

Aztán együtt felkeltek a földről. Már nem nevettek. A kis utca teljesen elhagyatott volt. Ahogy áthaladtak a sötét udvaron, Mick valamilyen okból furcsán feszélyeztetten érezte magát. Tulajdonképpen semmi oka nem volt rá, de mégis így érzett. Oldalba lökte Harryt, s ez visszalökte. S erre Mick elnevette magát, s újra rendbe került.

— Vizszontlításra — mondta Harry.

Ahhoz már öreg volt, hogy átmászson a kerítésen, tehát az átjárón keresztül szaladt vissza a házába.

— Azaldójtát, de meleg van! — kiáltotta Mick. — Megfulladok.

Portia a tűzhelyen felmelegítette vacsoráját. Ralph a magas állókémben ülve, kanálával kongatta az előtte levő tálcát, George kis piszkos kezében egy darab kenyérről mártogatta fel a kukoricakását, s közben elmerülve nézett maga elé. Mick is kukoricakását szedte a tányrjára, hozzá borjúhúst és néhány szem mazsoltat, s az egészet összekeverte. Háromszor töltött a tányrjára, az egész kását megette, de még mindig nem lakott jól.

Egész nap Singer úron gondolkodott s mihelyt végzett a vacsorával, felment hozzá. De amikor felért a második emeletre, látta, hogy az ajtaja nyitva van, a szoba sötét. Csalódottan, üres szemmel bámult maga elé.

Odalent pedig nem bírt megmaradni a helyén, képtelen volt arra, hogy tanuljon. Olyan erősen érezte magát, hogy lehetetlen volt tényleg ülnie a szobában egy széken, mint a többiek, úgy érezte, mintha egyetlen kézműdolgozó ki tudná dönteni a házfalakat, s óriásként átélhetné

az egész városban.

Végül is kikötötte ágya alól a privát dobozát. Használt fekiadt a földön, a jegyzetfüzetét nézegette. Most már vagy húsz dal volt benne, de nem volt velük megelégedve. Ha egy szimfóniát tudna írni, egy zenekar számára... de hogy kell azt lejegyezni? Van úgy néha, hogy több hangszer is egyetleneleg hangjegyet játszik... tehát jó sok emberre van szükség. Egy nagy ív papírra öt vonalat húzott, körülbelül egy hüvelyknyi távolságban egymástól. Ha hegedűnek vagy csellónak vagy fuvolának szánja a hangot, akkor azt majd külön felírja a papírra. S ha valamennyi együtt játszaná ugyanazt a hangjegyet, egy kört rajzolt köréjük.

Az első sorba felül nagy betűkkel felrajzolta hogy: *Szimfónia*. Alája pedig a saját nevét: *Mick Kelly*. De vöbbsé nem jutott.

Ha zongoraleckéket kaphatana!

Ha igazi zongorát kaphatna!

Sokáig tartott, amíg végül belekezdett. A dallam ott zenélt a szívében, de ahogy sem tudta kiokoskodni, hogy miként írja le. Ennél kínos-keservebb játék nincs a világon. De azért tovább dolgozott, amíg Etta és Hazel be nem jött a szobába, s le nem fekiadt az ágyba. S aztán el kellett oltani a villanyt, mert már tizenegy óra volt.

10

Portia már tíz hete hiába várt levelet Williamtól. Minden este elment az apjához, s ugyanazt a kérdést tette fel neki.

— Nem láttál senkit, aki levelet kapott volna Willie-től?

S. dr. Copeland minden este azt felelte neki, hogy nem hallott Willie-ről.

Portia végül már nem kérdezett. Bejött a hallba és szótlanul az apjára nézett. Ivásra adta magát. A bilizs csak félig volt begombolva, a cipője befűzött.

Február. Az idő megenyhült, aztán hirtelen nagy fűrószág állt be. A nép kiméletlen fénytel tűzött az égbolton. A kopár fák kezdtek énekelni kezdtek a madarak, a gyerekek meztelán, meztelen felsőtesttel játszódtak az utcán. Az éjszakák olyan forróak voltak, mint nyár közepén.

(Folytatjuk)

UJ OLÉ — GYÁRI ÁRON
3 ÉVIG BEHOZHAT VÁMMENTES ÁRON:
világmarkás — televízió, rádió-patefont, magnetofon,
mixer, mosógépet, a legújabb DIOLEN függöny-
modelleket és eredeti perszazőnyöket olcsó áron. ●
Gyors szállítás — repülőpostával.
„JERGO”, JEREMIAS, TEL-AVIV,
ALLENBY 41 ● TELEFON: 53816.
(Bejárat: Csernichovsky 2. I. emelet)

Igy vigadnak Antwerpenben a zsidók...

(Folytatás a 3. oldalról)

szárokkal. Nagy pénzért hajlandók voltak erre az egyetlen alkalomra kiköszönözni az egyik muzeumban lévő fejedelmi hintót. Így akarta lányát menyasszonyi ruhába öltöztetve végigkocsikáztatni az antwerpeni boulevardokon a városházáig, ahol már várt volna rá a vőlegény a maga tanuival.

A terv kitűzött. Megindult a vita. A tözde úgy vélte, hogy az ilyen felvonulás szeméretlen és antiszemita érzelmet ébreszt a lakosság körében. Barátok, üzletfelek nyomást gyakoroltak és az illető kénytelen volt lemondani a hat hófehér lóról meg a fejedelmi hintóról...

PISZTRÁNG ÉS MARHANYELV...
Majdnem elfelejtettem: szombat élelőlt, a templomban Katz Mose igen szívélyesen meghívott bennünket a bár-micvá-ra. „Kettős ünnepe — mondta — Chájim fiam bár-micvá-ja és lánvom, Piná bat-micvá-ja”. Nagy öröme lesz számára, ha megleszkeljük — mondta. Vasárnap este volt a bár-micvá. Pazarul feldíszített terem, mintegy 400 meghívott vendéggel.

A vendég a héber és francia nyelvet meghívón kívül menükártyát kap, ugyancsak közlik vele egy külön kártyán, melyik asztalnál talál helyet. Az asztalok rené... izráeli helységneveket kapnak. De van úgy, hogy izráeli hegyek nevét viselik. A bár-micvá-fiu francia nyelvi drását mondom, a heti szidrából idéztem, mely szerint „az Ötökévaló keretét ültetett az Edenben”, a mi fiden-kerünk... folytatta — Izrael országa, a mi reményűnk

14 Uj Kelet 1969. X. 31.

LEVELEK A SZERKESZTŐHÖZ

LEGYEN VÉGRE MEGÉRTÉS

Talán nem is lehet rosszévén venni, hogy a pártok egymás ellen agitálnak a választások előtt, mert nem kis dologról, négy esztendő érvényesítéséről kitalálásáról van szó. Viszont most, a választások után új korszak kezdődik. Azt kellene elérni, hogy a pártok a kölcsönös megértés szellemében dolgozzanak.

Legyen a közös nevező, hogy nehéz helyzetben van az ország, s végső fokon minden párt annyit ér, amennyit az ország javára tenni képes. A választót döntött, pont olyan arányokat tart helyesnek a pártok között, mint amelyek kialakultak. Ennek megfelelően természetesen a politikuskok egy pártok-föltötti egyet, az ügyek minél eredményesebb vitele, minél egészségesebb közéleti atmoszféra kialakítása érdekében.

Boros Efrájm
Givát Olga

MIÉRT JÓSKA?

Nagy érdeklődéssel néztem a tv választási eredmény-műsorát, amely szerdára virradóra 3-kor, pontosabban 3 után 8 perccel ért véget. Tetszett nekem a műsor, kíváncsi voltam, hogy ki a rendezője. Végül is megjelent a neve, Joszi Cemáchnak hívják.

A műsora tetszett, a neve nem. Képtelen vagyok megérteni, miért becézi valaki nyilvánosan önmagát. Miért Joszi — Jozsef helyett? Egyetlen nyelven sem lehet azt mondani, hogy Cemách Jóska. Miért kivétel a héber?

én azt hiszem, nem kivétel. Csak egyes művészek azt hiszik, hogy az „chevramanosabb-nak” hangzik.

Tévedés. József és nem Jóska.

Pick Julia
(nem Juci)
Tel-Aviv

HÁ MARDT MÉG A KÖLTSEGVETÉSŐL

Az Uj Kelet egyik olvasója okos javaslatot vetett fel annakidején, hogy a pártok ne egymástól függetlenül, hanem együtt rendezzenek választási gyűléseket, ahol az agitátorok van az elképzelt ellenféllel, hanem egymással vitatkoznának.

A javaslatot nem fogadták el a pártok, de nekem most lenne egy pó-javaslatom. A választások után kialakult helyzetet ismereték a pártok ilyen módszerrel. Talán maradt még annyi a költsegvetésből, hogy a négy-öt legnagyobb párt tudna ilyen kollektív esteket rendezni a három nagyvárosban és a kisebb településeken is. A legközelebb elöadók-kal.

Mi lenne az értelme?
A választások ugyan elég magas volt a részvételi arány, de hogy közömbösség van a közéleti problémák iránt, az kétségtelen. Meg kell teremteni újra az érdeklődést. Az ilyen vitasettek alkalmasak lennének erre. Uljenek össze a pártok magyar funkcionáriusai!

Mayer Zoltán,
Haifa, Kirját Sprinziák

A Haifai S Bee

Bár még a 19. hét hiányzik (19. éhes korunkban konjunkturát, és rakni koszorúját művére. El lehet évdában, egy jobb későn mint még ez a „best rikán jut náton szerű szimfóniú s néhány ritka a gorasonátá, va vol áll a „Beeth hát mi tünnepl fordulókra riadtól, — s közbán a nagy hal ket is...)

Szép azonban az első között szelleme előtt: rosszak valóban Bét Hechájában gyon szép mom termetségét. Ma sei biztosak, vi az anyag teljes gyobbított, szépe hegedűs-kara szó részvől között az együttes még játéka sok eszt energikus vezet vel bizonyára me

A Prometheus lottuk, a vonós Esz-Dur zongori ki zenekara a szépen, az Ada man értelmes, a adást követve, éve a nemzet melleg szines futam-technikávi l. tétel fennkö llet-klidolgozásra minak a rond kevesebb probl nia és kitűnő z háris fogyatékos A zenekar a műsorát.

Korsz a

A tel-avivi nyitotta meg a tés alatt. A na dozó zenei vez Kaniak volt, a teg. Ot a szintér követte, akinek Shapira, az isme Az új zeneig teljes Beethoven va két hazai vor

A szombat e vendetes módo progresszivitású korszeri zenebe a szereplő nyo sajnálatosan gye De a kompo modon alá va Vlellemül há szveto is szerep

ZENEÉLETT

A Haifai Szimfonikus Zenekar Beethoven-estje

Bár még a 199-ik születésnapjára is jó hat év hányzik (1970. december 16.) — reklám- és korunkban senki sem akarja lekésni a komolykultúrát, és lázas sietséggel igyekszik lekésni a komolykultúrát Beethoven halhatatlan emlékére. El lehetünk tehát készülni ebben az évben, egy hatalmas Beethoven-hosszra, jobb később mint soha jelével, mert hiszen még ez a „best-seller” zeneszerző is eléggé ritkán jut nálunk szóhoz. Josef Krips nagyszemély szimfonikus ciklusa a Filharmoniaival, néhány ritka alkalommal legnépszerűbb zongoraszólistái, vagy vonósénekesi valóban távol áll a „Beethoven-kultusz” fogalmától. De hát mi ünneplő nép vagyunk, akik csak évfordulóokra riadunk fel édes szendergésünkkel. — s közben nyugodni hagyjuk sirjuktól, hogy a nagy halottak... De sajnos, az élet is...

Sajnos azonban a Haifai zenekartól, hogy az első között fejezi ki hódolatát Beethoven szellemét: fiatal karmestere, Avi Osztravszki valóban komoly ígérlet, aki a tel-avivi Béte-hez hasonló koncertjeit sok nagy szponzor momentummal bizonyította be ráteremtésig. Manuális készsége kitűnő, beintései biztosak, világosak, nagyon öntudatosak, az anyag teljes uralását mutatva. A legnagyobb, szépen fejlődő zenekarnak főképp hegedűs-kara szól tömören, telten, zengően. De a ritmikai között is igen jókat találunk. Olykor az együttes még nem zökkenő-mentes és összjátéka sok eszélőst igényel, de Osztravszki energiás vezérése és alapos muzikalitása idővel bizonyára meghozza jó eredményeit.

A Prometeus-ballett-szvitből a nyitányt hallottuk, a vonósok virtuóz lendületével. Az Ez-Dur zongoraverseny kíséretében Osztravszki zenekara két szűzöt tételen hangzott szponzor, az Adagio — nagyrészt Pina Salzman érzelmek, de nem kevésbé szűzifolyó előadást követve, ellaposított. Pina harminc éve a nemzet zongora-ésológánya, rendkívül megismerés bilitással és igen könnyed futam-technikával, nem volt képes a mennyei lét felmunkoltságára felemelkedni, és részletek kidolgozásra szorított. Temperamentumának a rondo-finale jobban megfelelt, itt a legnehezebb problémáival is kellett megbirkóznia és kitűnő zongorakészsége eltakarta a stülis fogyatékosokat.

A zenekar a 7-ik szimfóniával fejezte be műsorát.

Korszerű kamarazene a Muzeumban

A tel-avivi Muzeum 34-ik zenei évadját nyitotta meg a Rothschild fasorban, új vezetés alatt. A nagy alapú, lelkes és önfeláldozó zenei vezető közel 30 éven át Mose Kaniuk volt, aki, mint hallom, súlyosan beteg. Őt a szintén nagyon lelkes Chajim Mehler követte, akinek tisztjét ez évben Francois Shapira, az ismert muzikológus vette át.

Az új zeneigazgató kitűnő helyezett egy teljes Beethoven-kamarazene-ciklust is, felváltva két hazai vonósénekesünk kivételében.

A szombat esti megnyitót hangverseny öröndetes módon jelzi a műsorok nagyobb progresszivitását és szorosabb kapcsolatát a korszerű zenéhez. Nem Shapirán mulott, hogy a szereplő nyolc hazai zeneszerző közül hét kimunkáltan gyenge formát mutatott.

De a komponista sem komputer és emberi módon alá van vetve érzékállamzásoknak. Végül három magyarországi születésű szerző is szerepelt a műsoron, — és készség.

David de Rothschild báró, Guy de Rothschild báró fia, akit — mint ismeretes — el akartak rabolni a szülői otthonból. A gengszter kétféle frankot kért Guy de Rothschild bárótól, mert ha nem kaptja meg az összeget, akkor végez a fiával. A zsarolás telefonon történt és Guy de Rothschild báró megígérte, hogy kifizeti a váltásdíjat, de ugyanakkor értesítette a rendőrséget is.

Lakásukba térve, az apa átadta a pénzt a revolverrel felfegyverzett banditának és amikor ugyancsak a Guy de Rothschild báró kocsján el akart menekülni, a rendőrség „mberi körül fogták a kocsi és heves dulakodás után lefegyverezték a banditát. A pénz — természetesen — teljes egészében megtalálták nála.

TOKIÓBA IS HÍVTAK TANITANI

— Interju Fehér Ilonával —

Ezt a riportot az tette aktuálissá, hogy Fehér Ilona mostanában tért vissza Münchenből, ahol zsűritagként vett részt a Német Rádió nemzetközi zenei versenyén. A zsűri-nek ő volt az egyetlen meghívott izraeli tagja. De több más oka is van annak, hogy a művésznőről írjunk. Az évek folyamán egész sor tanítványra tett világhírnévre szert. Smuel Askenázi, Pinchász Zuckermann, Mose Hammer, és még néhány nemzetközi hírt, világot járó hegedűművészt, mind az ő nevével jelölik meg, ha a világ nagy tv-hálózatai, újságjai a tanárukról kérdezik őket.

A következő „ok” pedig: a Cholomban letelepedett, magaskvalitású „magyar művészvilág” Fehér Ilona kétségkívül az első sorba tartozik.

— Az évek folyamán jónéhány ajánlatom volt már arra — meséli a művésznő — hogy elmenjek Cholomból, vagy elmenjek Izraelből. Még csak nem is foglalkoztam komolyan egyik ajánlattal sem. Nemrégiben például a tokiói Zeneakadémiára hívtak tanárnak, kiváló fizetéssel. Három éves lett volna a szerződés. Azt mondtam magamnak: Ilona, minek nekem a sok pénz? Mi a csudát keresnél te Tokióban? — Sokszor mondták azt is az ismerősök, minek „lám el magam” itt Cholomban, miért nem költözöm Tel-Aviv belvárosába? A Zeneakadémia is jóval közelebb van oda, ahol tanítok. Én viszont megoldottam kellessebben a problémát. Nagyrészt nem én megyek az Akadémiára, hanem a tanítványaim járnak ide a lakásomra, és ezt szívesen teszik. Miért hagyjam el Cholont — mosolyog Fehér Ilona — mikor még Pártos professzor, az Akadémia igazgatója is úgy hívja, hogy a „hegedűsök városa”, fs valóban. Aholgyan mi izraeliek, számárnyunkhoz képest, meglepően sok muzsikust adunk a nagyvilágnak, úgy Izraelen belül Cholomban lehet, hogy letehet találni a legtöbb híres hegedűst. Mint legelső példa, Smuel Askenázi is choloni.

— Most is van kapcsolata a világhíressé vált tanítványokkal? — Hogyne. Mivel éppen Askenáziról beszélünk, pár héttel ezelőtt meghatóan kedves meglepetésben volt részem. A most 27 éves Smuel egyenesen Dél-Afrikából repült ide születésnapomra. El sem lehet hinni, de valóban igaz. Pontosán nap szerint érkezett, ráadásul ajándékokkal megrakodva. Hát nem aranyos?

Kiderül, hogy a „csodagyerekek” nem csak a múlté, hanem most is van egy hasonló tanítvány, szintén choloni. Stomo Mintz-nek hívják. Fehér Ilona fényes jövőt jósol neki. Most 12 éves.

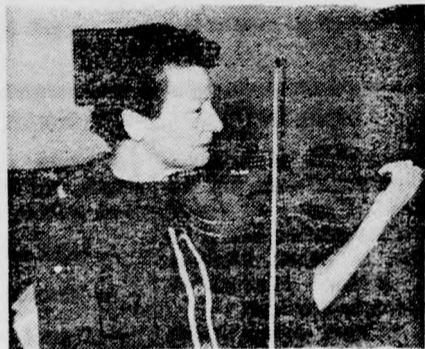
— Vén megégy igen tehetséges „kisfiám”, ő Petach Tikvárol jár hozzá, magyaraiuk család, Pálkák Gabinak hívják a kislit. De

Haifáról is jár hozzá néhány tehetséges tanítvány...

Felteszem talán a legnehezebb kérdést: — Mi a titka annak, hogy egy zenepedagógus ilyen sok „hírességet” tudott adni az izraeli és nemzetközi világnak?

— Talán úgy lehetne megmagyarázni, hogy aki nem jó „anyag”, azt fel sem veszem tanítványnak. A kimondott tehetségen kívül vasszorgalmunak is kell lennie a gyermeknek, aki képes a napi sokórás gyakorlásra. Azonkívül nem automata-szerűen folyik le a zeneóra, mindent először az tanítványnak, együtt éljük át a muzsikát.

— Egyébként igen sokan nem tudják, hogy nálunk és külföldön lámpással keresik a jó hegedűsöket — folytatja a művésznő. Általános hiány van jó hegedűművészekben. Ne felejtjük el ugyanis, hogy a világ nagy, az úgynevezett elsőszámú művészek pedig igen ke-

vesen vannak. Különböznél mi izraeliek „nagy-ságunkhoz” képest, rengeteg nagy tehetséggel rendelkezünk külföldön is. Szinte nem is lehet elhinni, ha az ember elgondolja, hogy ezeknek a fiataloknak a karrier előtt le kellett szolgálni 3 nehéz katonasévet, mikor is aligha volt hangszer a kezükben.

— Mi volt a célja a müncheni nemzetközi zenei versenynek, ahonnan most jött haza a művésznő?

— Ezeknek a versenyeknek általában legfőbb célja a tehetséges fiatalok kutatása. 20 napig tartottak a versenyek, minden szakon három vizsga van ami szűrőt is jelent. Roppant nehéz itt első díjat kapni. Az idén nem is volt első díj, annak ellenére, hogy egy kivételesen jó orosz zenetűt (a tagok zsidók), és egy szintén kiváló japán hegedűs lányt hallottunk. Ezek ketten megosztva a második díjat kapták.

Fehér Ilona már jónéhány éve nem koncertezik. Ehhez ugyanis ki kellene mozdulni Cholomból. A legnagyobb és legtitésőbb öröme, ha egy-egy nem mindennapi tanítványt lát viszont időről-időre a koncertdobogón.

Jávor Viola

Bajok a szintetikus édesítőszer körül

A mult héten, amikor Robert Finch, az Egyesült Államok egészségügyi minisztere bejelentette a cyclamate (szintetikus édesítő) árusítását, rendeletével gyomron vágta a de-ribkéségre vigyázó amerikaiak millióit, de méginkább a gazdag amerikai diéta-ipart. A cyclamate-eket husz évvel ezelőtt fedezték fel és azóta a nem-hízaló édesítőket tartalmazó élelmiszertermékek eladása évenként egymillió dollárral emelkedett. Becslés szerint, az Egyesült Államok lakossága ebben az évben tízmillió tonna cyclamate-et fog elfogyasztani.

A legnagyobb amerikai gyár, a csikágói Abbott Laboratories, a mult évben 351 millió dollár értékű diétás élelmiszer hozott forgalomba, amelynek 4 százaléka cyclamate-eket tartalmazott.

Az iparban feldolgozott szintetikus édesítők javarésze az újonnan divatba jött kalóriamentes limonádéféltébe megy, amelyek a mult évben elbőltittek a hűsítőital-piac 15 százalékát. Kérdés, hogy a sulyukra vigyázó, diétázó tömegek visszatérnek-e a cukorral édesített italokra, avagy részoknak a közönséges víz fogyasztására. A cyclamateket ugyancsak valamennyi diétás élelmiszerben használják, elsősorban a pudding, dzsem, zseléfélékben és a fagyalokban. Egyik kétségtelen előnye — főleg a gyáros szempontjából —, hogy olcsóbb, mint a cukor. A hagymás salátát, ecetes uborkát, sóslében konzervált más zöldségféléket, a gyerekek által kedvelt

izesített vitaminokat, sőt a kutyaeledelt is cyclamate-ekkel keverik Amerikában.

A szintetikus édesítőket tartalmazó diétás italokat január elsejéig el kell tüntetni az amerikai üzletek polcairól. A rendelet megjelentésére érte a gyárosok egyrészt. A Coca-Cola szakértői máris új receptekkel kísérleteznek, és rövidesen más, alacsonykalóriájú édesítőket akarják forgalomba hozni népszerű diétás italokhoz. A Pepsi Co. amelyet a rendelet nyilván nem ért váratlanul, máris közölte, hogy néhány héten belül forgalomba hozza a cyclamate-mentes, diétás Pepsi Colát „egy csipetnyi valódi cukorral.”

General Mills, General Foods és más fontos élelmiszer feldolgozó gyárak, amelyek tekintélyes forgalmat bonyolítanak le az alacsony kalóriájú élelmiszer-cikkeknek, lesznek nem tartják valószínűnek, hogy a diétás fogyasztók visszatérjenek a cukor-mentes italokhoz. De az sem valószínű, hogy ismét rászokjanak a szacharin használatára, amely gyakran keserű szíjrit hagy. Nyilvánvaló, hogy a gyors meenezedésadás lehetősége vár arra a vegyészre, aki kifundálja egy új édes, biztonságos és kalóriamentes termék összetételét.

